

Газета издаётся на балкарском языке с 1924 года.

Интернет-версия: gazeta.zamankbr.ru

ЗАМАНЪ

КЪБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ **ВРЕМЯ** ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРАДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы К.В. Коковну Малкъар халкъны жангырыууну кюнню бла АЛГЫШЛАУУ

Къабарты-Малкъарны багалы жамауаты! Сизни Малкъар халкъны жангырыууну кюнню бла жюекден алгышлайма.
Ол керти да атында окуэна жашау таукеликни магнасы айттып турган, тарыхда тоэлок хорлоганына шагылтлык этген, малкъар халкъны бюгюнню жашауны ироню торлендирген, Къабарты-Малкъарны къдарында бек улуу жер алган, унутулмазлык датды. Бу бизни барыбызга да къуанчы кюн, ата журтну кайтхандан сора малкъар халкъ, экономикада, социал эм культура айындауу улуу жетишиме этип, Россей Федерацияны кеп миллетли къарындысга бюгюнорден кесини

сыйлы жерин алганын ёхтемик бла белгилейби. Улуу тин байлыгы, интеллектуал кючо бла ол бюгюн жангы жашаууну тауекл ишлейди, россей къараллыкны эмда тууган жерибизни деменгили этерге эслерка кюшумчулык этеди.
Халкъларыбызны бириги эм къурау итинуюлогно болушулугы бла биз мындан ары да Къабарты-Малкъарны айынууну жалчыга, аны экономика жашаууну, социал кюлайлы бийлекке чыгарыбыз деп ийноама.
Республиканы жамагына жюрегимден мамырлык, игилик, жашау тежейме.

Къабарты-Малкъар Республиканы къырал сауыгалары бла белгилеуну юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

Культураны эмда искусствону айнытуу угуя улуу къыйын салгывалары эмда кеп жылланы бет жарыкка шы ишлегенлери ючюн сыйлы атла атагыз
«Къабарты-Малкъар Республиканы халкъ художиги» ГУШАПША Арсен Хажумаровиче – Художестволаны Россей академиясыны эчки къуэуны РФ-ни Къабарты-Малкъарны «Россей художиклирини союзу» Бөгетроссей чыгармачылык жамауат организацияны Къабарты-Малкъарда республикалы бёлюмоно келечисине,
«Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы артисти» БАЛАХОВА Анига Абуовнагъа – «Къырал музыка театр» къырал казна культура учреждияны артистка-вокалисткасына (солисткасына)
КУШХОВА Светлана Абдулчеримовна – «Къырал музыка театр» Къабарты-Малкъар къырал филармония» къырал казна культура учреждияны симфония оркестрини алчы артистине
ТЕРЕХИНА Елена Борисовнагъа – «М. Горький агты Орус драма театр» къырал казна культура учреждияны драмалы алчы артисткасына,
«Къабарты-Малкъар Республиканы культурасыны сыйлы ишчиси» КЪУЛБАЙЛАНЫ Изобелагъа, Эльбайны къыздына – Черек муниципал районну Къашкатуу шахар поселкисыны «Район культура юй» муниципал казна учреждияны алчы методистине

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Нальчик шахар, 2021 жыл 25 март, №31-УГ.

К. КОКОВ

КЕСАМАТ

Къарыу, учундуруу эм базынулуку берген азатлык

XX ёмюрде малкъар халкъ сынгагдан къыйынлыкъланы, койкисюлюкюно юсюриден китала жазарга болукду. Алай аны бла бирге уа ол тоэлок хорлоган, миллет жангырган, улуу жетишиме болдурган кезюуде. Кёчючюлюкюно 13 жылдан сора таулу халкъгъа къараллыкы, ата журту къайтарылганылары артыкъда магъаналы тарых иши.

Гуч

ЭТАЛМАГЪАНДЫЛА
Кёчючю халкъгъа бардырлыгъан къырал политика алаы гуч этюге, миллетни атычуу чакъый, унутулур чекте жетдириуге буругъан

ны юсюриден бир сёз да жазылмагъаны шагылтлык этеди. Ала бу дунияда бир заманда да жашамагъанына тарыхда келерини ызырын къыймагъанына.
Алай битеу къыйынлыкъларга, миллет юйрнемеген социал-этнос болулмагъа тоэлонни да къарамай, таулула жангы жерде да элени, шахарланы экономикаларына терх сингендиле. Сёз ючюн, архив шартлагъа кёре, Акъмола, Жанбул, Павлодар, Къыбыла Къазыстан, Талды-Курган областланы кохозларында бла совхозларында 1945 жылда 11,4 минг таулу бочорланы бет жарыкка тотургандыла. Архив документде аны юсюнден былай

Ош областында кёчючюлюкюно ны санандан 647-си урууну удариклеридиле... Башха справкада уа: ... Къыргызстаны Иссак-Кёл

техник, агроном усталыкълада ишлейдиле...», – деп жазылды.
Ол къыйын жыллада да таулула правительствоу саугъала алгандыла, онуюк кулукълагъа салынгандиле, башха халкъны араларында юрмет тапхандыла. Юлгоге, Къулбайлы Мухажир, Хутуйлы Ханадий, Жанатайланы Хъзыр Фрунзеве бийик къулукълада ишлегендиле. Къулбайлы Къайсан къыргыз адабияты мурдорун салгъан намуучланы чыгармаларын орус тилге кёчюргенди.
Улуу Ата журт урушка къагытхандан Къанатланы Эркенбий Къыргызстаны эркин тутушудан чемпион болганды, таулу футболчуланы командаы уа Къызыл-Къыяны биринчилигине кытышхандыла. Алай битеу бу жетишиме Кавказгъа, туугъан журтка сойкекликни унутуралмагъандыла, миллет кертликке ийынаы, ата-бабаларыны журтларына къайтарыкъларына ийнаып жашагъандыла.

Ахыры 4-чо бетдеи.

Анг уа 1955 жылда басмадан чыкыган «Энциклопедия сёзлюкде» таулуланы, къарачайлыны, чеченилени, ингушлуланы, къалмулкъланы

жазылды: «Къызыл-Къыяны шахарланында ишген 1018 таулдан 319 урууну удариклеридиле. Къыргызстаны районуу «Промышленник» артелинде ишлегенлине 80 процентни таулулардыла. ... таулдан 100 адам МТС-ни башчысыны орунбасары, зоо-

техник, агроном усталыкълада ишлейдиле...», – деп жазылды.
Ол къыйын жыллада да таулула правительствоу саугъала алгандыла, онуюк кулукълагъа салынгандиле, башха халкъны араларында юрмет тапхандыла. Юлгоге, Къулбайлы Мухажир, Хутуйлы Ханадий, Жанатайланы Хъзыр Фрунзеве бийик къулукълада ишлегендиле. Къулбайлы Къайсан къыргыз адабияты мурдорун салгъан намуучланы чыгармаларын орус тилге кёчюргенди.
Улуу Ата журт урушка къагытхандан Къанатланы Эркенбий Къыргызстаны эркин тутушудан чемпион болганды, таулу футболчуланы командаы уа Къызыл-Къыяны биринчилигине кытышхандыла. Алай битеу бу жетишиме Кавказгъа, туугъан журтка сойкекликни унутуралмагъандыла, миллет кертликке ийынаы, ата-бабаларыны журтларына къайтарыкъларына ийнаып жашагъандыла.

Белгилеу

Росгвардия миллет къоркъуусулукъну жалчытады, право низамны къаты сакълайды

КъМР-ни Башчысы **Казбек Коков** Росгвардияны Къабарты-Малкъарда управленигине эчки къуэуны РФ-ни Президенти укызды тийишликке 2017 жылда бери 27 марта белгилеген профессионал байрамлары бла алгышлагъанды.
Россей Федерацияны миллет гвардиясыны аскерлери куралганы бла бери тогузгъа эмда професионал салгываланы кертчиллик къыла, жан бергенлени камысларына атагъан эсертмелени ачылуу бла башланганды. Анг КъМР-ни Парламентини Председатели **Татьяна Егорова**, РФ-ни миллет гвардиясыны аскерлерини камысларына атагъан КъМР-де управленигисыны начальниги **Сергей Васильев**, РФ-ни Президенти СКФО-да

толу эркинликке келечисини аппаратаны КъМР-де баш федерал инспектору **Тимур Маков**, КъМР-ни Экономика эмда жамауат къоркъуусулукъ жаны бла советини секретары **Казбек Татев**, Нальчик шахар округу жержерли администрациясыны башчысы **Таймураз Ахоков**, ветеранорганизацияны, кюч структураланы келечилери кытышхандыла.
Келгенле эсертмеге голле салгъандыла эмда жоулгъандыла бир минутуу шаш туруп турметгендиле. Бзы бла эчки къауэуму куэуныкъ жыйлыуу озгъанды.
Казбек Коков кесини управленигине келечилерине образгъанында Росгвардияга бегъан жыл мындан алгъа Россейни Президенти бийик къырал борчу салгыаны белгилегенди.
«Росгвардия бюгюнлюк миллет къоркъуусулукъну жалчытады, терроризм, экстремизм бла къаты корешни бардыра, Россей Федерацияны тийре-

инде право низамны сакълайды. Бешхалыкъ кезюю ичинде Росгвардия тийишли южюле озгъанды, алгъын бу ызын жалчытхан структурадыла битеу да эм ашы төрелерин да кесине жыйшдыргъанды. - деп чертенди ол.
Болдурган жетишимлери эмда кеп жылланы бет жарыкка шы ишлегенлери ючюн Казбек Коков аймакларыга КъМР-ни Сыйлы грамоталарын бергенди. Региону онуючула алгъа саулукъ, жангы жетишимле тежеп, «кар заманда да койге кытай тургузгу», деп алгыш этгенди.

Жыйлыу

Бирден кюч салып, саулукълу жашау халны сингдирирге

КъМР-ни Башчысы **Казбек Коков** Наркотиклеге къажар республикалы комиссияны кезюлю жыйлыууну бардыргъанды. Анг Парламентни спикери **Татьяна Егорова**, Администрацияны Председатели **Умукланы Яны**, баш федерал инспектор **Тимур Маков**, тотурмуу эм муниципал власть органыны, право низамны сакълауу, кюч структураланы келечилери кертисхандыла.
Жыйлыуа РФ-ни 2020 жылда дер наркотиклеге къажар къырал Стратегияны тамамлауну соруулары оюзолендиле, быйылгъа мурата салынгандыла. Аны ачы, КъМР-ни Башчысы къырал власть органы, федерал органыны жер-жерли бёлюмлери эмда граждандар обществоу институтлары бла бирге инсаналы саулукълу жашауыгъа келендирирге, ол жаны бла жорукъланы жамауатта сингдирирге бурулган магъаналы ишчи тамамлангандыларын чертенди. Ол санда осы къызыкъланы къоргоуа чакъыруу, наркотиклени законсуз хайырлангандыны ачыкылауу ш бардырылды.
Аны хайырындан наркоманияны азайтырга къолдан келгенди. 2010 жылдан 2020 жылгъа дер кезюуде наркомания бла ауругъанланы саны 31 процентке азайгъанды, аны бла бирге 18 жылгъа дер

жаш адамланы арасында – 38 процентте. Наркоманиядан ауруп, эсюде туруп ёлгенлери бла байланылтылганга деп 43,4 процентке болжамлауу келгенди, уултанганна уа – 47,6 процентте.
2017-2020 жыллада право низамны сакълаууа наркотиклени республикагъа келтирген 107 каналны жоэк этгендиле. Куэралганы аманлыккис къауэулула бу жаны бла 115 аманлык этгенлери ачыкъланганды. Бу кезюуде наркотикли службасыны ырыскы-техника базасын игилендириуу жаны бла мадарга этигендиле. Врачагъа ишлерин бийик даражада бардырырга онгла куралгандыла, сусузаланы багалыу реабилитация жаны бла жуушала тотургандыла, наркотикли службаны кадрла бла жалчытуу ш андан ары бардырылды.
Аны бла бирге, КъМР-ни онуючуу белгиленича, наркотикле ичгенлени, алаы законсуз сабуу-алууу бла корешелени жаны онта улулауу къалады. Арт кезюуде синтетика наркотиклени сайлагъанланы саны да бөгдени. Унуу сатханды ширбалы технологияны хайырлангандан кезюуде кёбейгендиле.
2020 жылда ноябрьде РФ-ни Президенти Указы бла 2021-2030 жыллада наркотиклеге къажар къырал политиканы

жаны Стратегияны къабыл этигенди. Аны республикада жашауда бардырууну планы эмда баш магъаналы жуушала бергендиле.
«Къылыуа наркомания бла ауругъанлы социал реабилитация бла корешен къыяланы мелигиде болмагъан организацияны ишлерин контрольга алууну юсюнден да айтылганды. Казбек Коков жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулукъ жуулатыла власть органыны коммерциалы болмагъан организациалары наркотиклени эм психотроп затталы ичгенлени реабилитациялары эм социализациялары жаны бла ишег келендириуу мадарла этерге керексизин чертенди.
Кенешче ич ишле министрни куэлуугуу тутурган **Назир Мамагов**, саулук

Законлуккуну бла тюзлюккуну тохташдыргъан оноула

1956 жылда 25 февральда КПСС-ни XX съездини жабыкъ заседаниясында КПСС-ни Ара Комитетини биринчи секретары Н.С.Хрущёвну «Бир инсанга табынууну эм аны хатасыны юсюнден» докладында

...Урушну ал кезиуу артыкка кыйын болганды, нег дегенде 1937-1941 жыллада жалган дау бла, ол санда Сталинни ишеклиги бла, аскерни кеп командирлери бла политработниклери ёлтюрюлгендиле. Алай бла бизни Ата журтубузга урушну ал кезиунде тыоен улуу кыркызуулук кёбюсюнде Сталинни партиязга эм жюрлюкка тап оноу этмегеи бла байламдыла.

Жолдашлай Бир блек баша шартлагъа да кырайык, Совет Союз кеп миллетти кырал кылай болурга кереклисини ахшы юлгюсюне саналады. Кертиси бла да, бизни демениги Тууган журтубузда жашагъан халкъланы араларында шубукъ кючюлдө, ала бары да тенг эркинликке бла жалчылгандыла.

Совет кыралны миллет политикасына баш ленинчи жоруктарына улуу бузуклук этиуню башламчиси Сталин кесомолчуланды. Сёз сау халкъланы, ол санда коммунистлени, комсомолчуланы да, бир тюрлю хаталары болмай турганлай, тууган жерлеринден зор бла кёчюрюлгенлерини юсюнден бардыла. Халкъланы кёчюрюну уруу бла байламлыгы жокъ эди. Сёз ючюн, 1943 жылда, Улуу Ата журт урушун фронтларында Совет Союзну хорламлары ачык кёрюнюк башлагъанларында, битеу кырачайыланы жашагъан жерлеринден кыстарга

оноу этилгенди эмда ол оноу жашауда бардырылганды.

Ол жыл, 1943 жылы декабрь ойны ахырында, Кьалмукъ автоном республиканы битеу халкълану да аллай кюн келгенди. 1944 жылда февральда битеу чеченликке бла ингушлула кёчюрюлгендиле, Чечен-Ингуш автоном республика уа кетерилгенди. 1944 жылда мартда Кьабарты-Малкьар автоном республиканы территориясында битеу малкьарлула узакъ жерлеге кёчюрюлгендиле, республика кеси уа Кьабарты автоном республикага тюрлендиргенди.

Украинлыны кьадорлары да алай болурга боллукъ эди, алай ала бек кеп болгъанлары себелли кёчюрюк жер табылмаганды. Алай болмаса, ол аланы да кёчюрюк эди (залда кюлкю, адамланы кымылдаулары).

Жаланда марксчы-ленинчи угъайда, тюз акылы болгъан жангыз бир адам да бошана сийиндырлаулык тыюулук алай ишни. Бир-бир адамланы неда кызууланы властык кыжау ишлери очюн жууаплыкъланы сау халкъланы, коммунистлени, комсомолчуланы, тиширууланы, сабийлени, кьартланы боюнларына салып, аланы тууган жерлеринден кыстарга, кыйынлыкъларына кыстарга, азап чекдирге кылай жарарык эди.

Зор бла тууган жерлеринден кёчюрюлген халкъларга кыжау репрессияланы законсузга эмда улуу аманлыкълыкъларга санауун юсюнден Совет Социалист Республикаланы Союзуну Баш Советини

ДЕКЛАРАЦИЯСЫ

Москва, Кремль

1989 жыл 14 ноябрь

Бюгонюкюкде, совет обществону жагырууну, демократизациялауу башланганда, кыралда алгын болгъан ишлени юсеринден кертти харпар билрге итинуюлук кочленеди. Ол а келир заманда жангылычла этмез ючюн керекди.

Эсибиз бизни сталинчи репрессияланы кезиуне кьайтарганлай турады. Законсулукъ бла зорлукъ кеп республикалагъа бла халкъларга кьатылгандыла. Адамланы кеп санда тууту, лагеряледе азап чекдирюу, кёчюрюлюкде тиширууланы, кьартланы, сабийлени ачыкълар, жаллангачлыкъларына сынгъанлары – алгын болгъан битеу ол затла бизни эсибизге кьайтханлай, жорегини сындыргъанлай турадыла. Аны унутур аман жокъду.

Экинчи дуния урушун жылларында тауулааны, ингушланы, кьалмукъларны, кьарачайлыны, кырым татарлыны, немислини, месхитинли торкюлени, чеченлини тууган

жерлеринден зор бла кёчюрюу Сталинни заманында этилген кююсюз ишледен бирлери болгандыла.

СССР-ни Баш Совети халкъланы саулдай да зор бла сылтаусуз кёчюрюну халкъла аралы правону мурдорларына, социалист ниетге чюйре келген бек улуу аманлыкълыкъларга терсейди.

Совет Социалист Республикаланы Союзуну Баш Совети мындан ары бизни кыралда адамны эркинликлерине бла огурлулуккуну ниетлерине бир заманда да бузукълукъ этилмежине ишандырады.

СССР-ни Баш Совети репрессияланы сынгъан совет халкъланы барысына да эркинликлерин толусуллай кьайтырга, аны тийишли законла бла бегитрге керекди деп, алай кырайды.

СССР-ни Халкь депутатларыны съездини эмда СССР-ни Баш Советини ведомстволары. 1989. 223.ст.449

Малкьар халкъланы жагырууну кюнюн тохташдырууну юсюнден Кьабарты-Малкьар Республиканы Президентини

УКАЗЫ

Малкьар халкъланы ыразылыгын эмда республиканы жаматуаны малкьар халкь тууган жеринден зор бла кёчюрюлгенли 50-жыллыгына аталган жыйылыуну оноуну тергеуге алып, бегим этеме:

1. 28 мартны – «Кьабарты АССР-ни Кьабарты-Малкьар АССР-ге тюрлендирюню юсюнден» КьМАСССР-ни 1957 жылда чыгарылган Закону кыабыл этилген кюнню - Малкьар халкъланы жагырууну кюнюне санарга.
2. 28-чи март Кьабарты-Малкьар Республикада жашагъан халкъланы барына да байрам (солуу) кюнюдө деп, алай тохташдырырга.
3. Бу Указ басмаланган кюнюнден башлап жашауда бардырылады.

Кьабарты-Малкьар Республиканы Президенти В. КОКОВ. Нальчик шахар, 1994 жыл 25 март, №19

Кьабарты АССР-ни Кьабарты-Малкьар АССР-ге тюрлендирюню юсюнден СССР-ни Баш Советини Президиуну

УКАЗЫ

Москва ш., Кремль

1957 жыл 9 январь

Малкьар халкъланы миллет айнууну жалчытыра болумла кыуар мурат бла СССР-ни Баш Советини Президиуну бегим этеди:

1. Малкьар халкъланы миллет автономиясын жагыдан кыуарууну баш магъаналы ишге санарга.

2. РСФСР-ни Баш Советини Президиуну Кьабарты АССР-ни Кьабарты-Малкьар АССР-ге тюрлендирюню вопросуна кыуарга борчул этиледи.

3. СССР-ни Баш Советини Президиуну «Кьабарты-Малкьар АССР-де жашагъан малкьарлулары кёчюрюну юсюнден эм Кьабарты-Малкьар АССР-ни атына Кьабарты АССР деп атауну юсюнден» 1944 жылда 8-чи апрельде чыгарылган Указына кыуарууну баш магъаналы ишге санарга.

арылган Указы эмда «Малкьарлуларга алгын жашагъан жерлерине кьайтырга эркинлик берюню юсюнден» 1956 жылда 28-чи апрельде чыкълган Указыны 2-чи статьясы кючлерин тас этеди.

К. ВОРОШИЛОВ.

А.ГОРКИН.

Кьабарты АССР-ни Кьабарты-Малкьар АССР-ге тюрлендирюню юсюнден СССР-ни Баш Советини Президиуну

УКАЗЫ

Москва ш., Кремль

1957 жыл 9 январь

Малкьар халкъланы миллет айнууну тийишли онгла кыуар мурат бла СССР-ни Баш Советини Президиуну бегим этеди:

1. Малкьар халкъланы миллет автономиясын кьайтарыуну этилмеи жарамлыкълары ишге санарга.

2. РСФСР-ни Баш Советини Президиуну Кьабарты АССР-ни Кьабарты-Малкьар АССР-ге тюрлендирюню юсюнден вопросуна кыуарга кереклисин эсгертрге.

3. «Кьабарты-Малкьар АССР-де жашагъан малкьарлулары кёчюрюну юсюнден эм Кьабарты-Малкьар АССР-де жашагъан малкьарлулары кёчюрюну юсюнден эм Кьабарты-Малкьар АССР-ге тюрлендирюню юсюнден» 1944 жылда 8-чи апрельде чыгарылган Указы эм 1956 жылда 28-чи апрельде

СССР-ни Баш Советини Президиуну Председатели К. ВОРОШИЛОВ. СССР-ни Баш Советини Президиуну секретары А.ГОРКИН.

СССР-ни Баш Советини Президиуну малкьар, чечен, ингуш, кьалмукъ эмда кырачай халкъланы миллет автономияларын кьайтарыуну юсюнден указларын кыабыл кёрюню юсюнден

ЗАКОН

Москва ш., Кремль

1957 жыл 11 февраль

Совет Социалист Республикаланы Союзуну Баш Совети бегим этеди:

1-чи статья. СССР-ни Баш Советини Президиуну 1957 жылда 9 январьда чыгарылган бу указларын кыабыл кёрюрге: «Кьабарты-АССР-ни Кьабарты-Малкьар АССР-ге тюрлендирюню юсюнден»;

«Чечен-Ингуш АССР-ни РСФСР-ни кыуаумунда жагыдан тохташдырууну юсюнден»;

«Кьалмукъ автоном областны РСФСР-ни кыуаумунда кыуарууну юсюнден»

СССР-ни Баш Советини Президиуну Председатели К. ВОРОШИЛОВ СССР-ни Баш Советини Президиуну секретары А.ГОРКИН

Кьабарты АССР-ни Кьабарты-Малкьар АССР-ге тюрлендирюню юсюнден КьМАСССР-ни Баш Советини

ЗАКОНУ

1957 жыл 28 март

Нальчик ш.

РСФСР-ни Баш Советини «РСФСР-ни Конституциясыны (Баш Законуну) 13-чю, 14-чю эм 31-чи статьяларына тюрленюню кючюшкьа кийирюню юсюнден» 1957 жылда 15 мартта чыгарылган Законун тийишлиликде Кьабарты-Малкьар Автоном Совет Социалист Республиканы Баш Совети бегим этеди:

Кьабарты-Малкьар Автоном Совет Социалист Республиканы Баш Совети бегим этеди: Кьабарты-Малкьар Автоном Совет Социалист Республикага тюрлендирге.

Ким биз тирлик жыйында, ким биз кырулушда ишлегенди, 3-4 айны ичинде, солуу айта, келир заманыбыз ючюн кьайтырга билген тамата кьарындашла, зечле эдиле.

Ким биз тирлик жыйында, ким биз кырулушда ишлегенди, 3-4 айны ичинде, солуу айта, келир заманыбыз ючюн кьайтырга билген тамата кьарындашла, зечле эдиле.

К. ПЛОСТАНОВ. К. ГАЛАЧИЕВ.

УНУТУЛМАУ

БИЗ ТУУГАН ЖЕРИБИЗДЕ СТУДЕНТЛЕ БОЛДУКЪ!

1957 жылда халкъларга 1-чю кезге кыуарууну баш магъаналы ишге санарга.

2. РСФСР-ни Баш Советини Президиуну Кьабарты АССР-ни Кьабарты-Малкьар АССР-ге тюрлендирюню вопросуна кыуарга борчул этиледи.

3. СССР-ни Баш Советини Президиуну «Кьабарты-Малкьар АССР-де жашагъан малкьарлулары кёчюрюну юсюнден эм Кьабарты-Малкьар АССР-ни атына Кьабарты АССР деп атауну юсюнден» 1944 жылда 8-чи апрельде чыгарылган Указына кыуарууну баш магъаналы ишге санарга.

Биринчи кезге кыуарууну баш магъаналы ишге санарга. 2-чи статьясына тюзетилуу бла кьышкьа кийирге.

3-чю статья. СССР-ни Баш Советини Президиуну Душет эмда Казбек районлары жерлерини бир кесеклерин Грузия ССР-ден РСФСР-ни кыуаумуна кьышууну юсюнден» 1957 жылда 9 январьда чыгарылган Указыны кыабыл кёрюрге.

Биринчи кезге кыуарууну баш магъаналы ишге санарга. 2-чи статьясына тюзетилуу бла кьышкьа кийирге.

3-чю статья. СССР-ни Баш Советини Президиуну Душет эмда Казбек районлары жерлерини бир кесеклерин Грузия ССР-ден РСФСР-ни кыуаумуна кьышууну юсюнден» 1957 жылда 9 январьда чыгарылган Указыны кыабыл кёрюрге.

Ким биз тирлик жыйында, ким биз кырулушда ишлегенди, 3-4 айны ичинде, солуу айта, келир заманыбыз ючюн кьайтырга билген тамата кьарындашла, зечле эдиле.

ишли юлшю кьышкьандыла. Ахметланы Ибрагим, Толгуруланы Зейтун, Текуланы Мусса, Мусулаланы Борис, Созайланы Борис, Малекудуланы Абидат, Жабуланы Лулов, Жалуланы Али, Маммеланы Далхат, Малкондуланы Азрет тил илмуу айнытууга, литературауны жангы

Жанатайланы Хасаны, Абрекяны Тамараны эм башланы атларны эмчи белгиленди.

Бул жылыны профессинал-техника училищеге башчылык этгенди. Таукенланы Идирис уруну жолун азат ишден башлап, гарда парти, мишк ишледе ахшы кыуарууну

бюгонюкюкде, совет обществону жагырууну, демократизациялауу башланганда, кыралда алгын болгъан ишлени юсеринден кертти харпар билрге итинуюлук кочленеди.

Партия, совет кулукъла ишлеген жашларыбыздан Отарланы Хамитин атын эмчи белгиленди. Ол алгынны КПСС-ни област берген школлада бет жарыкълары уруна, жаш тёлёну жашуу жолуна хазырлагъа улуу кыйын салгъанадан Ахтайланы Кьасымны, Жаксойланы Харунну, Жапуланы Надянны, Шауаланы Лидянны, Мокьсаланы Марияны,

бюгонюкюкде, совет обществону жагырууну, демократизациялауу башланганда, кыралда алгын болгъан ишлени юсеринден кертти харпар билрге итинуюлук кочленеди.

Ким биз тирлик жыйында, ким биз кырулушда ишлегенди, 3-4 айны ичинде, солуу айта, келир заманыбыз ючюн кьайтырга билген тамата кьарындашла, зечле эдиле.

ТЕММОЛАНЫ МУХАДИ.

Жууаңсыз кыялдың соруду
«Мен кимем, неме? Мен, мени ата-анам, телерим, жөрөлөрүм нечканден тошогондо киши жерине?», – деген сатылында качкан этип башлаганымыз эсиме тошоруп, кертичим айталык тойломе. Баям, ол оюмга эрте, мен алыска шөлгөп жорюрд да башлаганым, окуй, жаза да белгилни тууганларым. Андан арысында ала мени буюндун бектынлыксыз этгендиге. Жорюгүмде шинжия чачылып турганда бир соруп: битеу халкыбызга былдай зордук не ючюн этгендиги, бизи тууган жерибизни нек сыйыргандыла, не хатобоз ючюн сынаталды битеу бу кыялыбызды, сыйыктыктыбыз.

Жууан табар муратта, тап кыюунокто табип, мен ата-анам, бизге келүүчү акчуларыма, коңшуларга да берип турганым ол соруну, алай-былайды деп, аны манга кийди да айталмаганды. Кеңирек, жый саңым көлөндө сора, ий креск китап, документ да окутуп, көп аксылты, билими адамла бла да сөлөшөмө аны юсонден, алай а мени аз адам санлы, жарашулуу, хыйласыз, жигер, неге да ийнанып кыялган халкым китеу чыраму болганын аңгылапмаганым.

Чыдамдыктык бла кыаты таукелик буюшандыла
Поезддөн барлык жерлерин кыялы белгилегендерим, ким кыяда эткендигине алай билим, документ да окутуп, көп аксылты, билими адамла бла да сөлөшөмө аны юсонден, алай а мени аз адам санлы, жарашулуу, хыйласыз, жигер, неге да ийнанып кыялган халкым китеу чыраму болганын аңгылапмаганым.

Келгенден жер-жерин оюночуланы, колхозланы, башка органданы да келечилерин саклап тура эдиле. Ханчулары тинтип, ызы

Насыпты Өктеменилу

Тюзлюккю бла кертиликни жарый башлаган таңгы

Кант району Дмитрийка элиде тууган жерлерине тебигерен тоулгоуға жоралогондо минтип.

ишбиз тат болуукчу», – деп, сыйынокмок хазар келтиргендиге. Ал сөлө сөлөй кыла магандыла. Бизин арбазда атам кыюушларыбыз, ачуларыбыз бла бирбирде этергендикте дери, отха салам ата, нарток куурунандыла. Сора аны кып тирменде улуп, куурут этгендиге. Хар бир юйде да бла алай жог азгыры бла бир ненча машок оюлендиге. Поезд а көлөй эди... Алай бла адамга жан-

ишбиз тат болуукчу», – деп, сыйынокмок хазар келтиргендиге. Ал сөлө сөлөй кыла магандыла. Бизин арбазда атам кыюушларыбыз, ачуларыбыз бла бирбирде этергендикте дери, отха салам ата, нарток куурунандыла. Сора аны кып тирменде улуп, куурут этгендиге. Хар бир юйде да бла алай жог азгыры бла бир ненча машок оюлендиге. Поезд а көлөй эди... Алай бла адамга жан-

ишбиз тат болуукчу», – деп, сыйынокмок хазар келтиргендиге. Ал сөлө сөлөй кыла магандыла. Бизин арбазда атам кыюушларыбыз, ачуларыбыз бла бирбирде этергендикте дери, отха салам ата, нарток куурунандыла. Сора аны кып тирменде улуп, куурут этгендиге. Хар бир юйде да бла алай жог азгыры бла бир ненча машок оюлендиге. Поезд а көлөй эди... Алай бла адамга жан-

Сотталаны Адилгерий.

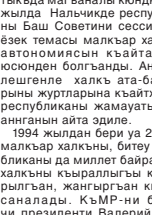
Зумакууланы Мустафа.

Куулыланы Жани-Муса.

Кудайланы Хасан.

Мурчаланы Аубекир.

Кыяры, учундуруу эм базыныулык берген азатлык

Ахыры. Алып 1-чи бетиде.

Эркиндик берген документте
КПСС-ни 20-чы съезди битеу көпчюноктөгө да улуп тюрленди, куууан келтиргенде. Анда партияны башчысы Никита Хрущев «О культ личности и его последствиях» деген доклад баш ошөлдөгөн. Кыргыздын башчысы Сталин эмда аны төгөрөгиндеги куулукчула эткен занконус ишени ислериде ачык айтып, кыяланы бир-бир милеттерине этилген терсиклеге багы бичгенди. Сөздөдө оюларга, өзгөчө, көпчюноч халкыга артыкда улуп магвананы туткандыла, тюзлюккю кыятырууга эдилек этгендиге.

1956 жылда апрельде СССР-ни Баш Советин Президиумуну малкырлардан, кырым татлардан, месхетини тюркюленден эмда аланы юйорлеринден «спешпереносен» деген аты, аны бла байдалы салынган мекленди да катарыно юсонден Указы чыктыганды.

1956 жылда 24 ноябрьде КПСС-ни АК-сыны «Кылымук, кыярач, малкар, чечен эмда интүш халкыны миллет автономиялар кыятыруу юсонден» Бегими кыялы бергенди. Ал а көпчюноч халкыга турган жерлерине кыятырууга эркин этуноч поэге санаганды.

Политика, СОЦИАЛ-ЭКОНОМИКА
1957-1958 жылда республикага 35224 адам кыятыгандыла. Миллет экономика излемлери, жамаат, култура, социал буюмларын тамамлау жаны бла улуп иш толтурулганды дегер болуукчу. Сөз ючюн, 1957-1958 жылда 735 жангы юй ишленгенди, кыска заманын ичинде колхозла, совхозла куралгандыла, алага жер, техника бөлүнгөндиге. Бу кезинде 20 шол, 4 сабий сад эдиле. Башка социал маг-аналы соруну толтурулганды.

28 март малкар халкыга артыкда магваналы юндю. 1957 жылда Нальчик республика-ны Баш Советин сессиясынын чыктыгы малкар халкыны автономияны кыятыруу юсонден болганды. Анда сөлөшөмө халк атам-бабаларыны журтарына кыятыруу республиканы жамауты куууанчыла, физик-математика, тарых, философия, этнология, социал буюмларын тамамлау жаны бла улуп иш толтурулганды дегер болуукчу. Сөз ючюн, 1957-1958 жылда 735 жангы юй ишленгенди, кыска заманын ичинде колхозла, совхозла куралгандыла, алага жер, техника бөлүнгөндиге. Бу кезинде 20 шол, 4 сабий сад эдиле. Башка социал маг-аналы соруну толтурулганды.

28 март малкар халкыга артыкда магваналы юндю. 1957 жылда Нальчик республика-ны Баш Советин сессиясынын чыктыгы малкар халкыны автономияны кыятыруу юсонден болганды. Анда сөлөшөмө халк атам-бабаларыны журтарына кыятыруу республиканы жамауты куууанчыла, физик-математика, тарых, философия, этнология, социал буюмларын тамамлау жаны бла улуп иш толтурулганды дегер болуукчу. Сөз ючюн, 1957-1958 жылда 735 жангы юй ишленгенди, кыска заманын ичинде колхозла, совхозла куралгандыла, алага жер, техника бөлүнгөндиге. Бу кезинде 20 шол, 4 сабий сад эдиле. Башка социал маг-аналы соруну толтурулганды.

Илму
Академикте Энейланы Тимур-Залиякчалар малкар халкыны автономияны кыятыруу юсонден болганды. Анда сөлөшөмө халк атам-бабаларыны журтарына кыятыруу республиканы жамауты куууанчыла, физик-математика, тарых, философия, этнология, социал буюмларын тамамлау жаны бла улуп иш толтурулганды дегер болуукчу. Сөз ючюн, 1957-1958 жылда 735 жангы юй ишленгенди, кыска заманын ичинде колхозла, совхозла куралгандыла, алага жер, техника бөлүнгөндиге. Бу кезинде 20 шол, 4 сабий сад эдиле. Башка социал маг-аналы соруну толтурулганды.

Култура
Малкар култура жаны бла айнтыгыга ююшөрдүн кыюушланы юслеринден да энчи кит чыгаргырга болуукчу. Тамата тёлюно келечилери Куулыланы Кыясын, Отарланы Керим, Гуртуланы Берт, Гутуланы Максим, Каулыланы Хабуб, Залиякчаланы Жанакыйат, Шауаланы Минналдан, аланы ыларундан келген 60-чы жылыны жаууучулары Зумакууланы Танзилла, Тугуруланы Зейтун, Телпеланы Алим, Гуртуланы Салих бла Элдар, Созайланы Ахмат эм көп башкала малкар тинти, адабиятын айнтыгыга, жаш тёлюно културалык сейкилердин кызгартыгы сөбөлүк этгендиге. Аланы повесттери, романдары бла назмалары битеу кыярында да белгили болгандыла, башка тилгеге көчюрлөгөн-диге.

1957 жылда республиканы драма театры малкар труппа жаууучулар Зумакууланы Танзилла, Тугуруланы Зейтун, Телпеланы Алим, Гуртуланы Салих бла Элдар, Созайланы Ахмат эм көп башкала малкар тинти, адабиятын айнтыгыга, жаш тёлюно културалык сейкилердин кызгартыгы сөбөлүк этгендиге. Аланы повесттери, романдары бла назмалары битеу кыярында да белгили болгандыла, башка тилгеге көчюрлөгөн-диге.

1957 жылда республиканы драма театры малкар труппа жаууучулар Зумакууланы Танзилла, Тугуруланы Зейтун, Телпеланы Алим, Гуртуланы Салих бла Элдар, Созайланы Ахмат эм көп башкала малкар тинти, адабиятын айнтыгыга, жаш тёлюно културалык сейкилердин кызгартыгы сөбөлүк этгендиге. Аланы повесттери, романдары бла назмалары битеу кыярында да белгили болгандыла, башка тилгеге көчюрлөгөн-диге.

Мустафаны да танымагын, сыйынамсынын көрмөгө кызын хаши жок эди. Аны аңгарларды. Бу хуруму зумукулук тошкончо ол белгили, атыгн бил айтылган инсан болганды.

Эсимдеди аным халапты. 1946 жылда, реабилитация этилди, аны тутканды да ийгенде, төгөрөгиде тауула: «Мустафа кыятыканды Мустафа кыятыканды!» – деп, кыууан кычыктыктыла, саугачкыла да мадаарып, юйлерине

Каракай эм башхаланы юслеринден дайым очеркче чыгып тургандыла. Ол кеслерин аймак уруунаган, иштерин тынгылаз этген адамланы юслеринден жазган бла чекленмей, аланы сыйлы кагылатты, багалы саугачка, орденле, майдала бла да куууанчыргандыла.

Ол бушууну, жарынууну, кыууанчы да заманы эди. 40-чы жылланы ахырында, 50-чи жылланы башында да той-терек-тук куурууга

кабыл бара эдиле. Бизин орманда **Кудайланы Хасан** жашаганды. Аны фронтта жигитлигини, кырксым, өзгүрү коменданты жорине сала билгендиги юсонден да халпара жорюгендиге. Ол халал, татмагандыла жарык эм тюзлюккю сойген адам эди. Бизин бла, кыярыла бла да ол тентилерин бленча журметли эм ачык сөлөшөндиге.

Бизин юйно жаны бла бир заманда да эпок кетемгенди. Кирип, саламлашты, жашуу болумдан хазар соруп, жангы зат билгенди да айтып, алгыш этип чыгышуу эди. Хар заманда да «Хар инсан да бла ачык болууга керекди. Аңга ушарты кереш. Адамда көк баш шынала жорюк халаллык, жылыу эм билектик этерге хазырлыктыла», – деучю эди атам манга.

Бригадир болуучу **Мурчаланы Аубекири** ю ким унутылгыкты? Аны алай сыйынамсы жорюк эди, өзбю конду болуп мулк татамалага, хар бир колдорчугу, район оюночулуга эдиле.

Энде ким да сойген адам эди **Куулыланы Жани-Муса**. Атамдан, адамдан көп ахшы сөз ошиттенме аны юсонден. Дерманты матасы болуп, ол көп иригик этгенди, колундан келгенича жөрөлөрүнө нөшүла. «Жани-Муса алтын адамды», – деучю эдиле анда жашаган көп миллеттени келечилери.

Сый берип, ырашылык
Иш кылынокч, адамлык ышанлары бла да таууларны, жалаңда эйде уягы, райоңда, сыйлау Кыргызстанда да эттенге намыс тишиши болганын аны айтырга керекди. Мени биринчи за-

Мартда-апрельде уа бизин бальчык орамбыз бла Кантга барган асарлыг жокко жокко машинала ашыктыгандыла, бирде бальчыкдан тракторла тартычгары. Тауулары ашырырга гитче, улуп да чыктыгандыла – орусула, украинли, кыргызыла, немисли, уйгурула... Ала эша журтарына кыятыруу юсонден болууга керекти. Иштерин ючюн жорюк ырашыктылар айтканды, мек-мекендилер болгандыла нечканды тилегенди, жигитчиликте.

Жылыу кирген кези
Кези анга ити болганды автономия тохтаттырга, кыяын болса уа, заманыны ашыктыгырга жорюшөдү. Алай а, ким кыялай чамлы, лакырдады да болбойсун, бир адамны тилегине да, бир тюрлю бир чекте да кырамай, кесини ишин эти – алга барды. 1953 жыл кезинде, Сталин уаушды. Бир көсөкден Берияны да тутуп өлтүрөдиге. Кыргызда тюрлендиле башланадыла. Партияны XX съезди өтөди. Халк жамаутта болганы трагедиялы ишени, аланы этгенени ким болганырындан толуп халар кетип.

Командан нызам кетип, көпчюночлени да болумдери торондиде. 1956 жылда жаш башында болуп эди мелем, Фрунзедө радиода малкар тилде берилуе

Жангы жашуу манга да башланганды. Не мени, не мени тентилерим, не мени атамнан, не халкым бир затта да терс болмагыныбыз, бизин юсююзбозе занконусула этилгенди, соргоң азабын биз хатасыз көргөнүбүзүни. Бизин ийгиликте таза болганын билеп этибиз, колубуз, республика, саулай кырып, битеу дуния да билгендиге.

Энди мен, бир тюрлю бир мени сыйдырыкчы жорюгүмни кыянырык сөз эшитпей, азатык хаувадан солуп, эркин болуп, адамланы кезлерине ачык кырат, башымы өтөм көтүрөп айлангырга онгла келгенди. Андан бери, андан багылаз зат бармыды дунияда?

Энди мен, бир тюрлю бир мени сыйдырыкчы жорюгүмни кыянырык сөз эшитпей, азатык хаувадан солуп, эркин болуп, адамланы кезлерине ачык кырат, башымы өтөм көтүрөп айлангырга онгла келгенди. Андан бери, андан багылаз зат бармыды дунияда?

Энди мен, бир тюрлю бир мени сыйдырыкчы жорюгүмни кыянырык сөз эшитпей, азатык хаувадан солуп, эркин болуп, адамланы кезлерине ачык кырат, башымы өтөм көтүрөп айлангырга онгла келгенди. Андан бери, андан багылаз зат бармыды дунияда?

Жигерлик
Көпчюночленик жыларын да тауулауга бийик орталык бизини учурданылагыра киргери. Усталыкка алырга, аскерде кылуук этерге эркин этилгенде. Алай бла миллетни конституциялы эркинликте сыйрылган эдиле. Алай туугуу журтка кыятыгандан бери озган жылда миллетте

Иш кылынокч, адамлык ышанлары бла да таууларны, жалаңда эйде уягы, райоңда, сыйлау Кыргызстанда да эттенге намыс тишиши болганын аны айтырга керекди. Мени биринчи за-

Иш кылынокч, адамлык ышанлары бла да таууларны, жалаңда эйде уягы, райоңда, сыйлау Кыргызстанда да эттенге намыс тишиши болганын аны айтырга керекди. Мени биринчи за-

Иш кылынокч, адамлык ышанлары бла да таууларны, жалаңда эйде уягы, райоңда, сыйлау Кыргызстанда да эттенге намыс тишиши болганын аны айтырга керекди. Мени биринчи за-

Иш кылынокч, адамлык ышанлары бла да таууларны, жалаңда эйде уягы, райоңда, сыйлау Кыргызстанда да эттенге намыс тишиши болганын аны айтырга керекди. Мени биринчи за-

Иш кылынокч, адамлык ышанлары бла да таууларны, жалаңда эйде уягы, райоңда, сыйлау Кыргызстанда да эттенге намыс тишиши болганын аны айтырга керекди. Мени биринчи за-

Иш кылынокч, адамлык ышанлары бла да таууларны, жалаңда эйде уягы, райоңда, сыйлау Кыргызстанда да эттенге намыс тишиши болганын аны айтырга керекди. Мени биринчи за-

Иш кылынокч, адамлык ышанлары бла да таууларны, жалаңда эйде уягы, райоңда, сыйлау Кыргызстанда да эттенге намыс тишиши болганын аны айтырга керекди. Мени биринчи за-

Иш кылынокч, адамлык ышанлары бла да таууларны, жалаңда эйде уягы, райоңда, сыйлау Кыргызстанда да эттенге намыс тишиши болганын аны айтырга керекди. Мени биринчи за-

Иш кылынокч, адамлык ышанлары бла да таууларны, жалаңда эйде уягы, райоңда, сыйлау Кыргызстанда да эттенге намыс тишиши болганын аны айтырга керекди. Мени биринчи за-

Иш кылынокч, адамлык ышанлары бла да таууларны, жалаңда эйде уягы, райоңда, сыйлау Кыргызстанда да эттенге намыс тишиши болганын аны айтырга керекди. Мени биринчи за-

Иш кылынокч, адамлык ышанлары бла да таууларны, жалаңда эйде уягы, райоңда, сыйлау Кыргызстанда да эттенге намыс тишиши болганын аны айтырга керекди. Мени биринчи за-

Иш кылынокч, адамлык ышанлары бла да таууларны, жалаңда эйде уягы, райоңда, сыйлау Кыргызстанда да эттенге намыс тишиши болганын аны айтырга керекди. Мени биринчи за-

Иш кылынокч, адамлык ышанлары бла да таууларны, жалаңда эйде уягы, райоңда, сыйлау Кыргызстанда да эттенге намыс тишиши болганын аны айтырга керекди. Мени биринчи за-

Иш кылынокч, адамлык ышанлары бла да таууларны, жалаңда эйде уягы, райоңда, сыйлау Кыргызстанда да эттенге намыс тишиши болганын аны айтырга керекди. Мени биринчи за-

Иш кылынокч, адамлык ышанлары бла да таууларны, жалаңда эйде уягы, райоңда, сыйлау Кыргызстанда да эттенге намыс тишиши болганын аны айтырга керекди. Мени биринчи за-

Басмага **ТИКАЛАНЫ Фатима** хазырлаганды.

Окытуу

Сабийлени ахшы умутларыны жилтинлерин ышыра

Узак элде өскөн жаш төлү, окуму махмеледе билим алып, арда ызыларна кыйгыт иштерге итиселе, айкай да, болбой зарт келгендикти коймайдан. Нек дегенде, тугуван, жашаганд да жерлерин айнытырык, аны тамбагы болумун игендиктерин, жаматуны мурдорун кырамыкка да аладыла – биогоннию жаш төлөбүз.

Зөлкс району туулу эрилердин биринде – Кичи-балыкда – өскөн кызыкчы Умарланы Зүлфия да алайлардызыдан элирден. Ол усталыкчы болган сайлап, биогоннию кеси тауусан шокда башанган классдаа дерсле бергени уа быйыл экинчи жыл барды.

Кыргызстандын кысыры биримиз да бирини педагоггарыбызны аксын сөөктөн тыншпай, алагуа ушарга, кен затты да билгире соебиз. Аланы июде энчикпей, ол ышанышпа блэ өз кез кырамыбыны кенгерте барганымызны артык сезамасак да, алай блэ бизге харф тынштан, окууну жоулун тошондордон усталдыгызга соймекчилигибиз, журметибиз да жаратылады.

Умарланы кызыкчылары да сабилгинде биринчи усталы Гыззаланы Ферана Хамитовнаны, артада уа класс башчысы Топаланы Лейла Орубаевнаны, бириндеги да профессионал ышанганы экинчиле, алайда буюм болууга болууга бергенди. Алагуа эмда атасы Исламга блэ аны Сайрага Келинга уа бу жол блэ барырга, аны сайларга себептик этгенерине ырадыны. Жаш адам мектепни тауусан кезиуде анга уллу жашаууну көнг да, узун да жолларнда кесине ызы табыл койгон артыктын буюм болууга эмда да белгилейдик.

Улуу иююде өскөн кызыкчы (ала уа төрт сабий болууда), атасы блэ анысандан чала да, аланы журметте, намксыз-сынга, ишлерге, билими да керек болуугуна тошондоргон алпасы Умарланы Хасанига блэ аннасы Марусьга да ыспас этеди. Огурулу инсанды энди биогоннию жашама блэ эки туудууга, дагында алтадан тууган Сафиячкыга да кыуана жашайдыла. Аксыкаыл а наму тизерге да устайды. Аны «Жизнь есть любовь» (2019 ж.) деген китебине уа бую юйрөнү тынганнаны, билгенине барысына да саууга болуучыны.

Айкай да, биз кызырайыл десек да, абадан төлөбюнчю сабыр юйрөтүлүрүн эчтен, аланы кызыларнда өскөн болмаганына насипте. Нек дегенде, ала, жаланда өз хунерлери, аксыл сөзлери блэ тошондорюн коймай, кызыкчылары да, дунягыга өз кырамыларыны кенгилги блэ ала көп болууды.

Зүлфиянга уа дагында хунер, усталыкчы жаны блэ да жөл көрпөзгөтүн, ююк да болган алпасны агечи Гочаланы Асият Жамаловнады. Ол, элчи садигинде көп ышаныш юйрөткөнү болуп уруна, жаматуандын жаспаса тийишпи болганды. Аны су-

рат ишлеген хунери да көплени сейрисиндиргенди. Мени биогоннию жигитимию жаш педагогу уа – аны башкыларын жаргырга, мектептерде зар, сурат ишлерге да көп тошондорунгени энчи чертича шартды. Нек дегенде, башланган классдаа сабийлерге башка-башка усталыкчы юйрөгөнүн тын болмаганын барыбыз да билебиз. Аны себепли Умарланы Кыззаланы тынгылы педагог болуучу ашанларны барлыгы көлөндөрдө эмда ол аланы ишиде толусулай хайырларын деген ичине кызыкчыга келтиредди.

Неси мектепте окугунан кезиунде да ол, сагынылган ыздадан кружоккага жуорю, торлопторо эришпедер айрмалды да болу турганды. Шендуу уа аны окуучулары шокуну байран итирлерге колчүкчүлери блэ абериле этип, барысын да кыуандырдыла.

Элде баш заманын оздургууга жулму табылгызын аныгайыбыз барыбыз да. Алай эсе да, кыз дагында узак ичкичкелден торло-торло суратта, теркичке ишлейди накышыла сала билген хунери да барды. Айкай да, усталыгына көрө окуурга, ол ишлеген «Школа России» программасы тошонор амаланын излерге да тошеди. Биогоннию ол дагында КэмКМСу-ну кыраачай-макяр тил эмда адабият белмонюде билимин бергенде урууда.

Нальчик педагогика колледжи айрмалды тауусуп, Кичибалыкны битеулю билим берген мектебинде энди усталу болуп келгенде, аны билген сезими да унутмайды ушакч негерим. Кеси окуучу болма кезинде болууга төшөгөн, аны башкалыктын биринчи сентябрде барган линейкада окууна аныгыланган айтайды. Ол кезиде энди анга салынган жуупулыкчыны, сабийини соймесе, анда ишпелмалыгынын, кесин окугунан педагогганы кызында алактаган атам-ананында да ышанышкыларна кертич болууга тошеригин да.

Айкай да, жаланда усталыда угулай, кыясы усталыкчы да алай чакыла унутулмайды. Жаш педагог а усталарына анга ишине кылай бардырырга, планганы кылай жарашадырырга, ичтенге анга көндүрүргө тошондоргенири ючюн ырызыйлышн билдиреди.

Билебиз, классда кырауусузгарга окугунан чакыла болмай кыламуучудула. Педагогу борчу уа аланы бирисилден кем көрмөй, алагы тынчылыкчы болуучу амалла, мадарла блэ башаланын даражалоюна кертичерию. Дагында устал сабийчиликни бириккен колчөктө болууга юйрөтү терең магынаны тутканын айтайды. Бир элде, тийрде өскөн жашчыкыла блэ кызыкчыла шолкуга да бергери жуорю ээле, алагы шукулукну, бир берге билектик энди дегенге сезимины аныгыларга блэ

Титчелкенден ачык, ниш мителликке өссөле, тамба элдерини кертирени атым айтдырыкчыларна, толор жол блэ барлыкларына ийнанды. Аланы юйрөтө, чыгармачылыккага тартылганычкыла энчикер болганчылыкларын чертеди. Ала кими художини, бириси уа жыргы болуучуа дей, ол муратарына толусулай берилери излегенине сейрисинде. Аланы алгага жаракч блэ ахшы да умутларыны жигитлерин ботон ышыргыга көрөсе, ариу айта, билгенча тошондордери.

Огарында биз «Школа России» программасын сагынганыбыз. Алып айтханда, ол сабилгеуге угчай, аланы окугунанга да тынчылыкчы жарашырылганды перга туйлоодо. Болсода, белгиленибизча, хунери денде усталыкчы жаны блэ коллегарыны абдан төлөсюнчю снынамдан торло-торло мадарлагы, жангычылыккага да тошонне ишлейди. Энди элде, ол кеси окугунан кезирдеча болмай, бир класска жүрөгөн жашчыкыларны блэ кызыкчыныны саны эсе баргынында да кыуана, барысына да насып тиледи.

Айкай да, кызда да жангы төлөбюнчю кейгени бизни барыбызды да көлөндөрдери. Аланы Зүлфиянга кызыларыбыз, жашларыбыз окустала уа – ботондо, ол профессионал жолунда биринчи атамларыны энди эте турды. Алай эсе да, аны блэ ушакч бардыра, биз бир затты толусулай аныгылангызын – анда чынтыта устал болууча өзөкчи барлыгыны.

Нек дегенде, биринчи жылдан сора мектептен көтип кылай, шокт мени жеринди, манга юйрөгөнчөктөнгөн, аланы ата-аналарыны да алпарында жуупулыкчы деген сөзигме ийнанганын көлөндөргөн, ышандырган да этедиле. Андан сора да, өзөк келген төлөню жаланда жарат тынгыга блэ жасоурга тошондорюн коймай, милетчибизге эртеден да келген ариу кызыкчыга юйрөткөн излегени – ол биогоннию жашауда билим берип белем педагогганы алпарында кылайыл борчоланы салганын толусулай аныгыланганын ачыкылды. ТРАМЛАНЫ ЗУХУРА.

Саулык сактауу

«Инсан хар эрттенликден ишине юсөгени толуп бара эсе – олду зауукчулук»

Маккарланы Сагидни жашы Мурат Москвада Граждан авиацияны ара климатсы болгонисында ишлейди. Ол медицинада эм кыйын эмда жуупалы бөлөмнө сайлаганды – нейрохирургияны. Биз аны блэ телефон буа усталыгыны, арууларны профилактикасыны, хирург кылай олугунаны эм көп башка затланы юслөрдөн ушакч бардырыбыз.

– Мурат, ушакчыбызы алында окуучуланы сиэни блэ бир кесек танышдырыскы тоз болур.

– Мен Пашкуада тууганма, атам Сагид биологиянда устал болуп ишлегенди, анан Роза мекдестрады. Кыбарты-Малкяр кырал университетни медицина факультетинде окугунанма, интернатураны Республикалы болгонисында өтгөнме, бир жылы анда ишлегенме.

2003 жылда Москвага көчгөнме. Мында ординацияны аспиртанууны да бошоганма. Шендуу Граждан авиацияны ара клиника болгонисында ишлейме. Болгониче көп профилдилик, нейрохирургияны кафедрада са барды.

– Медицинага соймекчиден неден башланганды?

– Жашауумда жаланда бир кере жатхана болгонисында – сабилгимде. Мени атамны кыраачайлы Малкяраланы Ахмет багыкында. Ма андан башланганды медицинага соймекчилик, ол бюгон да са болмаганды.

Окугунанымда хирургия-дегенча шарт окууна маганалыды сауукчулукка. Алай блэ медицина аныгытууга биз да кшошумчулук этебиз.

дегенча шарт окууна маганалыды сауукчулукка. Алай блэ медицина аныгытууга биз да кшошумчулук этебиз.

– Адамны мыыйсын көргөндө кылай актыла келедице башгыгызыга?

– Алпахуала мыыйын бошдан букчурган болмаз жерден кыяны жууган айтуу тампонланы көтергөн болууча деп. Мекдестрада сөшөшп, аны да тама. Быллай кезиуле аз тюбө-меледиле.

Солугура уа машинала болушарыла. Тонини блэ көрөгөнчө негерлерим көлө-доле, ала блэ машинаны тинтирге, торлендиргек болсо юме.

Дагында төрк баруу. Ол кезиуде мыый солуган этеде – жаланда жолу юксөк ден сагыш этеде, пациентлени, аланы арууларыны юслөрдөн угчай. Алай газет окуучуларга машинада жөл орманда угчай, энчи кезиуде бир асимп-ма да угчай дегенге, мындан ари да болушурга хазырма.

– Арт кезиуде ара шахарда жетишимди жаш өслөчүлөстө билимчи журтларына кылайы, республикага болушурга итинедице. Сиэни алай сагышларыгызы бармыдыла?

– Кетпосим айтханда, мен адамлардыкыга республикадан эсе Москвада итирек болушалыкчыма. Мында онгла, амалла да бардыла. Биогониче дерби бир асимп-ма да угчай дегенге, мындан ари да болушурга хазырма.

– Бирде сауукчуларында бир кемчиликни сезеселе, аны итиретице кылаар, керелине бармай башталарма. Сиэ анга кылай кыраачысы?

– Ол ахында жарамайды! Мен бу усталыкчыга 25 жыл-неден бери билгичим болгониче дерби аныткандай турама. Алай арууну сытауларым анылганмадан кезиулерим болуучудула. Энчи билимдери, медицинадан анылганлар болуучула. Сауукчуларына жаланда хата саллыкчыла. Аны ючюн бир торлою ишеклик болушарыла, врачка келиги.

– Усталыгыгызыне не ючөн сөөксө?

– Бир операция да башканын ушамганын, хар юнд да жангы затча ачыкланганылары ючөн. Кюнден-кюнге бир затчы кыйтарып анылганлар болуучула. Алай хирургия хар юндөн айнайды, жангы амалла, методикала кырауалдыла. Дагында адам аруу кыла-налды примбьга жипил ючүндө келип, багырдаан сора уа кабинетинден ышарип, кууанып чыкыса, андан уллу махтау, ыспас да болма. Ма аны ючюндө сойөме нейрохирургияны.

– Адам жыш кыруу ахча-чюнюн жуорюмө, хар эрттендикден кууанып, өктемилени бара эсе – ол насиплиди. Дагында ишчи кону болушарда бюгон хар юндө кесинге ыразы болсанг, ол да маганалыды.

– Биз Малкяр халкыны жангырууну байрамны алында бардырыбыз ушакчыбызы. Милетте кылай алгыш этергиздикти?

– Быллай кыйынчылыкла бир заманда да кыйтарып анылган дерби бардыла. Мында таууга тюбөсөгөн, тугуван журтунга барып келгени кыуанаса. Анда да адамлардыгы бирлирине кууана, болуша, билектик эте жашаса блэ ботонма.

– Ушакчыны ТОКБЫНЫ Офатима бардырыганды.

«Жалаңда кылулукчада өсөргө угчай, усталыгыбымы бийижене жетерге, тегерекдегилеге болушурга итинеме»

Созиланы Алимни кызы Жамила блэ биз газет окуучуларыбызды бир неча жыл мында билгичим танышып келгенине биз Москвада Бачылыкчы этиню кырал университетин бошоп, аспирантураны тауусуп, иммуналы кандидатыны диссертациясын кыраууларга эди. Биз Жамиланы биогоннию кезинде юйрөгөнчю итинени, жашауунда кылайы торлениу болганыларыны юслөрдөн ушакч бардырыганбыз.

– Жамил, биз танышканын жети жылга жуурук заман озганды. Андан бери жашауунда торлениу болганы болууда?

– Экономикадан кандидат диссертациямы энди кырауулаганды бардырган эдик ушакчыбызы. Жашууну торлендиргек, экономиканы реалды сөктөрүндө иштерге сойөмгени анылап, университеттен кеткенме.

– Роспоторг компанияда ишлегени уа юч жыл болады. Ол этерек сатуу-алуу бардырыгандын биринчи фаевалии плочадасы. Биз кыраылда алай 9 жер барды. Организация Москваны Правительствосуна боюсанды, аны учредительлерден бири ВТБ банкы. Биз бюджет организациланы чыгаруусу иштерге жалтыган затланы сатып алуу блэ көрөшөбиз.

– Кертисин айтханда, быллай жыл сатуу – алыу структурда уруу-рукмады деп турмаганына – алгыздан кесими имлуда эмда усталыкчыда көрө эдим. Университетте ишлеген заманды бизни белем кону гранукурлаа, төндөргө закеваланы хазырауу блэ көрөшөрдү. Аны юсю блэ кырал жуумушала сатуу-алуу блэ танышканыма, алай блэ биогон иштерге жериме келгенме.

– Университетте илим титилеу, конференция бардырырга, кырал кылулукчуланы квалификацияны өсдорюргө болган эсим, энди уа ишим кырал даражалыды дегерге болуучу. Иштерге итиретице чакыра, коймаганына, университетте дерсле береме, доцентме, докторантурага киргемме.

– Жангы иш компания жашауунда алгы атам болгонды деп билгичимиз.

– Роспоторг компанияда билим берип программага жаны блэ бөлөмге таматалык этеме. Алай блэ кырааны торло-торлою регионалына барырга, адамы тамакчыла, башкы жерде жашауун көрөгөнө онгум болганды. Ол а бек маганалыды.

– Москваны правительствосу предпринимательствону субектирлени билимдери өсдорю, бөлөк эти жаны блэ уллу жуумула тамамлайды. Жангы ишим энчикликтерине тошонне, анга бекем бек бюсюр-

реп башканыма. Университеттен кеткен эсим да, илиму уа коймаганыма. Анга блэ арка эмданда анылганбыз. Сауунуна көрө чекленген онгору болгонга жою атанган этен да уллу ишди. Башкага уа байлык да азлык этеди. Жетишимни мурдоору, мен аксыл этгенден, юйрөгөн башканыма. Мага уллу, журмет этгени юйрөгө эсегре насиптум тутханды. Жашауумда эм уллу юлюк аммам Жапуланы Захиратды.

– Хар адам да жетишимни кесича анылганды. Сауунуна көрө чекленген онгору болгонга жою атанган этен да уллу ишди. Башкага уа байлык да азлык этеди. Жетишимни мурдоору, мен аксыл этгенден, юйрөгөн башканыма. Мага уллу, журмет этгени юйрөгө эсегре насиптум тутханды. Жашауумда эм уллу юлюк аммам Жапуланы Захиратды.

– Аны кыздары кылай болганды. Кисловодо кыраачы юйрөгө тугуанды, атасы куйнач репрессияга тошеди, ызы блэ аммам битеп малкяр халкы блэ көчгөнчю чолонжю ачылыгы сынганды. Ол заманасы жылуу, тугуундан да асыраганды.

– Снынаула амманы сындармагандыла, бюкемендиге. Ол жашауда соймекчилик са этмегенди, бизни да анга юйрөтеди. Анга жою жыл толганылыкчы, замандан артка кылаыды көрөшөди. Ол бизни бек көлөндөрдери. Жашауунда быллай ахшы юлюгерип болганынга тынчды.

– Карьера кыраачы, жалаңда кылулукча өсөргө мурталы бир заманды да салмагына кылаачы юйрөгө төрс да болуучу. Алай жашауда бек алгы бардырган ишими иги этерге, ачык жорекчи, алып адам болууга итинеме. Аны себепли хар торлою онгланы хайырларынга тынчды.

– Жетишимлени юслөрдөн айтханда, Москваны правительствосуна «Кертисин алынууга кылулукчулук ючөн» белгилени тийишпи болганма. Ямал-Ненец автоном округну губернаторуну аппаратыны ырызыйлыш алганма – кадр конкурсу кыраганды эмда өсдорю анда итиретице. Учредительствотун ушларна кыраачыны «Баш шолуу алтан атлары» проектти лекторума, Орус география обществону келечисиме, Халкыла аралы сатуу-алуу палатасы бардырыган Халкыла аралы сатуу-алууну жаны блэ уллу жуумула тамамлайды.

– Шендуо экономикага электрон сатуу-алуу терин сингиди.

– суратчылыны фондуна башчылык этенди. Бизге юйге беллиги суратчыла келуучю ишме, атам альбомла кеттирим. Биз да алагуа сейир этип кыраат тургунбын.

– Жарысууга, регионда жашаганын белеге, операга жуорюгер онглры жокуду. Алай уллу театр-га, сейир операга барсанг, жаныдан тугуван болсо. Анга бир жерде да солумасы. Бирде уа башка жерге, жомакчыга барып келгенча да сунам кесими.

– Шендуо ара шахарлада билим, сынау алып, жетишиме болуурга жаны жаша блэ кыла тугуван журтларына кылайы, аны анытууга кылулукчулук этгенде. Сен а аны юсөндөн сагыш этемизме?

– Ол кыйын соруду. Алай алымда ахшы юлюг барды. – Алтууланы Мурат. Ол тугуван журтуна жаш адамлагы биогонниюде артыкда суралган усталыкчыга програмисте окуурга, ызы блэ уулу компанияда кесирине иш табарга онгла излейди. Ол а кылай уллу маганалы ишче юйрөгөчү.

– Ол милетибизни келир жашууну кырайдды. Алтууланы Мурат көплене көлөндөрдик болуп турган журутбууга болушурга этерге. Мен да предпринимательге электрон плочадасыла ишче юйрөгөчү, ол жаны блэ семинара, формула бардырылгык эдим, бу сферда законланы анылауу да маганалыды.

– Батыркык неге жетпейди?

– Угчай дегер. Кюлмиден келген затлагы юйрөгери, болушурга хар заманда да ыразыма, алай бирде онгору анылганмаган адамлагыа төбөрге тошеди. Алаймагыга угчай дегер юйрөгери неге?

– Сени социалыны сетялеге кылаачуларын бир жанындам сукталык да болууча – баетеген, спекталыкчелден, Анча Нетребуноу, Хибла Гарзаваны, башка опера жаныларыны концертлеринде суратларын келюме. Быллай «Клас-сиклы» солуну не береди?

– Сойгенимде төрк жуорюлмаймы алай жерлеге. Баетени, театрыне бек юксөк. Чыгармачылыкка сой-юксөк атамдан келген да болур. Ол усталыгыга көрө инжанды. Рыгада, ызы блэ Санкт-Петербургда ишлегенди. Кыбарты-Малкяр уа

Ушакчыны ТИКАЛАНЫ ФАТИМА бардырыганды.

нек бек сойөгөнме. Аны бөлөмлери көлдө: бирлери – аш-оруну, башкалары – буруну, ючюнчюлери башка саланы жарып багыдыла. Алай мен а адамны санларыны барысына да сауукчулук жашаууларын жалтычан усталыкчы блэ көрөшөргө итинем эдим. Ол а нейрохирургияды.

– Нервала адамны битеу сакларын да бардыла, биз мыыйны жаргандан сора да, аркы сөөккө да багырабыз. Жарысууга, халкы уа быллар операцionaliны юслөрдөн адам оюмла ишими маганасын. Андан сора адамга сактап болган кезиуле көп эдиле алгыды.

– Алай медицина алгы уллу атлама блэ айнайды. Мен ишлеген 20 жылы ичинде окууна болгандыла маганалы торлениуле. Биогонниюде уа аркы сөөкде операцияла адамны аггысы оесине салыр, ол сактап болмаз ючюн бардырылдыла. Быллай адамлардыбызы сауукчуларыны бир торлою кемчиликни сезгеней, тө-эюп турмай, врачка барырга чактыркык эдим.

– Аруумаз ючюн профилактика мадарла уа бармыдыла?

– Зардака, спорт, дагында жоюуду да хайрылыгы сауукчула. Ала көп жылыны сауукчулук кылаачы болушурдула. Алай, айтханыма, сауукчуда биринчи кемчиликчени окууна сезгеней, специалистте барырга керекди.

– Имтууга, студентлени окутууга уа кыламынды заманыгызы?

– Бизни кафедрада ординаторла бардыла. Ала блэ практика юйрөтүлө бардырыла, билимдерин өсдорөбиз. Аны блэ ага операциядан сора адамны сауукчула жашаууна не кыздар төрк кытайрууну методикаларын жарашарыбыз. Жарган жери узулуугу

Редакцияны кыонагы

«Кесибизни мекемебызда театр ишин онглуракъ, жангыракъ да бардырлыкыды»

Къарбаты-Малкхары, Къарачай-Черкесни эм Ингуш Республиканы халкъ артисти, КМР-ни искусстволарыны сыйлы кулукчусу, Куйулианы Къайсын атлы Малкхар кырал драма театры директору Жаңгаразлыны Байдулахны жашы Мэжит, этген ишине эчки кёз ба кырап, актрёланы, къарачулууды да кёлери киётгөн уз тамадатты. Театры битедуния кюноно алынды он бизи редакцияны сыйлы кыонагы болганды.

– Мэжит, Малкхар театры тарыхын эскертген эди?

– Анда барган оюнла, артистле къурайдыла кыаыда да театры тарыхын. Би аны кюно студия куурагъан 1937 жылдан ала саргагъа артистле болуп чыкган 1939 жылдан санаргъа да болукчубуз, алай Малкхар театр, саклангъан документеге кёре, иги да алгъаракъда – 1915 жылда – Нальчикде раяулыны университетте куруждан башлангъаны болду.

Окучулула, таматлары Исхакълы Салтан болуп, анда «Къаншаубий бла Гошах» деген халкъ агуунда жюргөн теградияны салгъандыла. Анда аргъан айналы телеклерни бла аны орус тилге кенероп да ойнагъандыла. Ана тилге Молланы Исхакъ ёкюрюп, Михаил Лермонтову «Демонунда» да окугъандыла сакатдан. Бюгонне аста эстрада окуу дейди.

Бюгонне кырал театры мурдорун колхоз-совхоз театр салгъанды: Ахсайыны Къасым, Маммеланы Ибрагим, Куйулианы Маржан, Рахайланы Тауий, дагыды башкала. Ала 1939 жылда декабрде бек биринчи К. Тренёвну пьесаына кёре «Любовь Провансде» спектакльни кёрюптгендиле. 1940 жылда уа, Москвада ГИТИСде окуп, Кючюкланы Магомед, Майланы Зои, Балаланы Омар, Атайланы Магомед, Биттирланы Абидат, Кумузеланы Шарифа, Зайлаханланы Тамара, Чочайланы Жоносо, Рахайланы Исмаиль эм башкала кыйахандыла.

Аны кылардан келгени уа бизи мени теңгилеримди, ГИТИСде окуу кылабын деген театрда Тохаланы Запхараны, Дутуланы Фатима, Тупакъаны Зои, Сарбашланы Аскер, Мызыланы Аубеки, Гергожаланы Халимат, Гелланы Мурат эм биринге келгендиле. Анда кюно – маданиятыбызны, халкъыбызны, ала тилибизни, адет-тёреперибизни ойнап, алагъа сакъ болгъан адамла жаздыла Малкхар театрыны

тарыхын.

– Алгъаракъда сен къурап, бир къуам жан адам кеткендиле Москвада Щукин атлы театр институтга. Болсада, кёренимизча, окуу кыйаханды оюнуна барышым болмагъан биде бизде кыламыды, эртте-кеч болса да, ол бир торлю бир сынтау бла келеди анда иш хакъ аздан, гастроль жашуу кыйаханды...

– Сиз саяхат, къарачулула артыкъ сюиген оюнула кыйахланды? – «Чоная къатын алады», «Ма, сана инноплатенин!», «Африкане», «Тар артында тал жылды», «Къонакъ койно иеси», «Шамай кызы» кассетли спектакльде.

– Бир къарангъа да, эчкини да кесине тархан оюнула болады. Се ёчюну, «Шамай кызыны» сиз бир неча кере салгъансыз. Ани бюгон да жюргюлдю.

– Эчitte да кюлейди аны. Алтымыш жыл болду он бизи театрда баргъаны. Режиссёрла, актёрла да торлендиле, ол а суралады. Статистика айтангъа кёре, Москвада «АТ салгъан» «Синия тийил» (авт. Морис Мерлини) деген оюн биринчи жердеги кёл жашагъан спектакльден. Эчкини жери уа санаулула Маммеланы Ибрагимни «Шамай кызыны» бердиле.

– Мэжит, тыш жерде театр гастрольла, фестивалла кыйахландыла бла белгили болады.

– Ону жаны бла кылады болуп? – Театр Къарачай-Черкес Республикада, Чеченде, Шимал Осетия-Аланияда, Ингушетияда, Москвада, Дагыстанда, Башкыида, Торкеда да бола турады. Бизге да келедиле бирде ала. Фестивальланы айтсам а, Адигенда «Черкесский кюно», Владикавказда «Сцена без границ», Торкеда «Мин солуу, бир ауаз», манда «Жюна сена» – кыйаына да къатышады.

– 2010 жылдан бери театры директорсу. «Аламат таматабызды» Ал жалаңды бир коллективни утуйат, жар бир айбарды кыйахланды кереди, – дегенге төбегени. Ишинде жетишме нени санайса?

– Бек улуу жетишим – мекемебызны, тийре жери да илгилге

алгъаныбыз. Театры проблемаларына ойюмча жарсыма. Шингитине, чюйоне дери. Он ишетими кёргенге таукул эти турмасаса, ишмине ыразы болмасала, бамм, кыйахандыгъа тошери болу эди. Театры асыры ойнеген, ким не айтангъа да артыкъ эс бурмайла. Ани бла биргеи жашауум. Угъай деп айталлыкъ тюрлюмде биргеи ишегенеге, къюлудан келим.

– 2015 жылдан бери мекемебызда, аны театр кеземлеге жарчакъ этебиз деп, ремонт ише бары турадыла. Узакъ созулмагъанмыды ала?

– Кертисин айтанда, кыйахланды коллектив, таукул къалат, алай сау болсунла Али Шогенчук атлы Къарбаты кырал драма театры, Къырал концерт зал да бизге кыонакъбайлыкъ этгендиле. Чыгъармачылыкъ бла корешгенли билди «Къайыныкъ» бюгонде кюноно эттедиле. Ишбилсини кыймагъаныбыз, жангы оюнула кыуна салып тургъаныбыз. Алаах айта, Малкхар халкъны жангыруу кюнонде киргиди умутуубуз омакъ мекемебызды. Бу ишине юсюнде култура министрлиги, Правительство Председатели, республиканы Башчысы, кыйаын алаңса да, сау болсунла, мени телеклерим эс бурмай кыйагъанды.

– Билеме сауагъагъа болгъанын. Не оюн бла ачаркъсыз алай миллет къуангын?

– Жан Анушу «Антигонны» бла башлангырыкъды театрыны жангы кыуно. Ол 28 марта 19 саягыда башлангъанды. Байрам бла байламлы биз аны халкъсы кёрюптюкюбюз. Хош келиги!

– Халкъынгъа не алгышы айтыргъа сюесе бу эчки юк?

– Бизге бу юк жарык байрамды. Биринчиенде, баш жыл бла жарам сакълап туруп, жангы юйюбюзге кёнебиз. Ол улуу къуангъады бизге. Кесини мекемебызда театр кесини ишин онглуракъ, жангыракъ да бардырлыкыды. Ол шарт къарачулулабыз ала улуу спектакль бла белгиленир. Култура байрамбыз да бу кюноно тошуды. Халкъыбызны жангыруу байрам уа – ол байрамланы башыды барыбызга да. Алайды да, кесими, битеу театры ишине чыгышны да атырандан алгышлайма миллетим.

– Алгышы айтырча конерибиз кёл болсунла! Жючулюкчуды, кенде, узакъда болганын – бизден, биз да аладан куула, насып ханарла эшиткучеле болмак!

Шакъны МУСУКАЛЛАНЫ Сакнат бардыртыдиле.

САУГАЛАУ

Къармашууларына – тийишли багъа

Орта кюн, Културада ишленгенли кюнонде, КМР-ни маданият министри **Мухаддин Кумахов** бу ёлмюде ишленгенли сауагъанды. Тёрепи тюбешуге республиканы шахарларында бла районларында къонакъла, театрланы келечилери да чакъырлыгъанды.

Министр, Къарбаты-Малкхарда искусствону айттыгъа кёл жылладан бери кыйын салып келгенге ыспас этип, ведомствону Сыйлы грамоталары бла белгилегенди. Ылт-тюр бу байрам бардырлымгъан эге ала, сауагъалангъаны араларында 2019-2020 жылдада жетишилликлерни ючюн белгилегенге болгъандыла дерчады.

Алай бла байрам кюн кыйынларына бий-

ик багъа бичилгенли къауумунда Эльбурс району Къуйулианы Къайсын атлы маданият юйюно чыгъармачылыкъ коллективни башчысы **Гуйуиланы Рамазаныны Къызы Джаннет** да барды.

Арагъызда Джаннетни ауазын бююнюлюкге дери эшитмеген бар эсе, аны жыр айтыуну Интернетде табып тынгылагъыз дейме. Аныча сейир ёно болган жырчыла азыла, – дегенди Мухаддин Айттушев грамотаны бергенден сора.

Сауагъалангъаны араларында малкхар, къарбаты, орус театрланы келечилери да болгъандыла.

КЪАСЫМЛАНЫ АМИНАТ.

ИСКУССТВО

ЖАШ ФАХМУЛА ЖЫРЛА ТАГЪАДЫЛА, АЛАНЫ АРИУ ЖЫРЛАЙДЫЛА

Бусагъатда малкхар эстраданы **Бюрюк айтун тургъан Музыкыды. Жаш жырчыларыбызны саны кюнонононе ёсе барды. Заманалы Билим алы, хуерлирени аны мурдорунда ёсдюорюге аспандыла.**

Жур искусство културабызны, жашуулулар жарык, жорюрге юр берген бусагъады. Аны эрттеден келген төрелери таз этмей, тынгылагъанлы бююнюню илгеримдер жальчулу, кыйын болса да, керти хуерлирини жолуду.

Тёргожаланы Муратны кызы **Халимат**, Къырал Музыка театры артистрисы, Искустволаны Шимал-Кавказ къырал институту вокал бюлюмюнде Наталия Гасташеваны бла Валерий Кайкуковну къолларында окугъанды. Музыка театрда ишлеге аны студент заманында Окунда белгиле режиссёр Георгий Анисимов кёлденгерди.

ни да тынгылау-чулары бу жырлары сюедиле: «Айжалкъ», «Той жыр», «Махтау», «Беллу», «Къыш эди», «Минги тау», «Къайыны эди», «Турнала», «Соймеклимни», «Соймеклимни къанатары» ...

Зуура фестиваллагъа, конкурсла да къатышады. 2013 жылда Москвада баргъан «Голос Кавказа» деген конкурсада эчкини жерге тийишли болгъанды. Он анда хуерланы Къарбаты-Малкхаргъа атыраны айтханда, зал кёлге дери къарсуругъанды. Бусагъатда ора Америкада Флорида штатта Орландо шахарда Операнда жырлайды.

Бабаланы Бирсени жашы **Тениз**, КъЧР-ни сыйлы артисти, бусагъатда бек аламат жырчыларыбыздан бирди. Он сахнага шюлда окуай тургъанлай келгенди. Искустволаны Шимал-Кавказ къырал институту вокал бюлюмюнде окугъанды. Москвада ГИТИСде алгъа актёргъа

«Илардары «Ах мой Чегем», «Вада кров» деп, барыбыз да сюйген килгилери бардыла. Ала андан ары да ашы умула эдирдедиле жырчы жашдан.

Безюланы Артурну жашы **Солтан** жырлап сыйлы башлагъанды Къарбаты-Малкхарны сыйлы артисти Амир Куповну къюлуна. Шюлту таууханлай а Москвада къырал

окуп башлап, ызы бла звукокейсёр усталыкъгъа кенгенди. Бусагъатда он жырчы, композиторча, звукокейсёрлора да белгилли.

Он жырларын сюйген жырларыбыз кёлюле. Он санда «Ата-ана», «Соймеклимни», «Мелгем», «Излемейсе», «Юч ёзен», «Ариуум», «Милетени», «Къобан жырлайды», «Багъалы къартларым», «Солдатны ахар жазмасы», «Дин къырындиле» эм дагыда башала. Тениз сахнадан айтхан экиргеде да кёлге кыйаыт тынгъаладыла.

Жаникяланы Суйфияны жашы **Элар** алгъа Нальчикде Култура-искусство коллежде хорово дирижирование ёлмюде, ызы бла

2014-2015 жылда Гран-при сауагъанды да тийишли болганды. Аны бла бирге ол философия импуланы кандидатды.

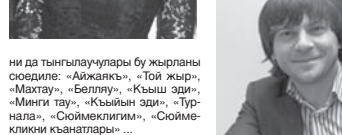
Он айттыну жырлары тынгылауучу бек сюедиле: «Балли терек», «Ийнарла», «Талуу къырк», «Ариуум», «Лейла», «Алална», «Урларкъыма сенни», «Жуужу барымын къатынга», «Танж жолурум», «Ай бла кюно», «Жуужу», «Атайла», «Анала», орус тилде «Наш Кавказ», «Моя республика», «Край родной» эм башкала. Театр сахнадан да ол иги кесек сыфат кырагъанды.

«Къарбаркъланы Магометни кызы» Зуура он жылдан жырлап башлагъанды. Нальчикде музыка шюлну, Култура эм Искусство коллежди бошап, Москвада Гне-

улулагъа аламат жырлары бла белгилди. Он санда «Соймеклимни кызы», «Ёзе алаша», «Той барды», «Атала жери», «Адамды бизни атыбыз», «Аманат», «Барам», «Жыр айтлысы», «Айтханымы эшит», «Тюз телесу», «Салам алейкум», «Алгъыз», «Жокуду башла», «Лиябия песенка» эм башкала.

Махтау аны эрте келгенди. Колледжин бошагъанлай, эстрада жырлары биринчи республиканы конкурсуна да жерге, Къарбаты-Малкхаргъа атыран жырлары конкурсуна III жерге чыгъганды. 2013 жылда ол Торке эстрадишеде «Turkivoz» конкурса къатышганды. Анида Эскишерини губернаторну къюлунада эчки сауагъанды.

Алтмарыны Магометни жашы

Элар Жангын Малкхарда шюлуна бошагъанлай, эстрада култура эм искусство коллежде хорюгради белюмюнде окугъанды. Ызы бла Искустволаны Шимал-Кавказ къырал институтунда да ол ёлмюно бошагъанды. Он айттып, «Соймеклимни», «Талуу байракъ», «Келин», «Алап халкъ», «Айран», «Кийи», «Тойчулагъа», «Насып кел жаман», «Малкхар», «Жагы Малкхар», «Сагъышында сенсе, бил», къыратчы «Не дауа!» эм башла жырлагъа сойоп тынгылабыз.

«Илардары «Ах мой Чегем», «Вада кров» деп, барыбыз да сюйген килгилери бардыла. Ала андан ары да ашы умула эдирдедиле жырчы жашдан.

Безюланы Артурну жашы **Солтан** жырлап сыйлы башлагъанды Къарбаты-Малкхарны сыйлы артисти Амир Куповну къюлуна. Шюлту таууханлай а Москвада къырал

окуп башлап, ызы бла звукокейсёр усталыкъгъа кенгенди. Бусагъатда он жырчы, композиторча, звукокейсёрлора да белгилли.

Он жырларын сюйген жырларыбыз кёлюле. Он санда «Ата-ана», «Соймеклимни», «Мелгем», «Излемейсе», «Юч ёзен», «Ариуум», «Милетени», «Къобан жырлайды», «Багъалы къартларым», «Солдатны ахар жазмасы», «Дин къырындиле» эм дагыда башала. Тениз сахнадан айтхан экиргеде да кёлге кыйаыт тынгъаладыла.

Жаникяланы Суйфияны жашы **Элар** алгъа Нальчикде Култура-искусство коллежде хорово дирижирование ёлмюде, ызы бла

2014-2015 жылда Гран-при сауагъанды да тийишли болганды. Аны бла бирге ол философия импуланы кандидатды.

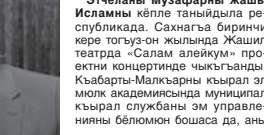
Он айттыну жырлары тынгылауучу бек сюедиле: «Балли терек», «Ийнарла», «Талуу къырк», «Ариуум», «Лейла», «Алална», «Урларкъыма сенни», «Жуужу барымын къатынга», «Танж жолурум», «Ай бла кюно», «Жуужу», «Атайла», «Анала», орус тилде «Наш Кавказ», «Моя республика», «Край родной» эм башкала. Театр сахнадан да ол иги кесек сыфат кырагъанды.

«Къарбаркъланы Магометни кызы» Зуура он жылдан жырлап башлагъанды. Нальчикде музыка шюлну, Култура эм Искусство коллежди бошап, Москвада Гне-

улулагъа аламат жырлары бла белгилди. Он санда «Соймеклимни кызы», «Ёзе алаша», «Той барды», «Атала жери», «Адамды бизни атыбыз», «Аманат», «Барам», «Жыр айтлысы», «Айтханымы эшит», «Тюз телесу», «Салам алейкум», «Алгъыз», «Жокуду башла», «Лиябия песенка» эм башкала.

Махтау аны эрте келгенди. Колледжин бошагъанлай, эстрада жырлары биринчи республиканы конкурсуна да жерге, Къарбаты-Малкхаргъа атыран жырлары конкурсуна III жерге чыгъганды. 2013 жылда ол Торке эстрадишеде «Turkivoz» конкурса къатышганды. Анида Эскишерини губернаторну къюлунада эчки сауагъанды.

Алтмарыны Магометни жашы

Элар Жангын Малкхарда шюлуна бошагъанлай, эстрада култура эм искусство коллежде хорюгради белюмюнде окугъанды. Ызы бла Искустволаны Шимал-Кавказ къырал институтунда да ол ёлмюно бошагъанды. Он айттып, «Соймеклимни», «Талуу байракъ», «Келин», «Алап халкъ», «Айран», «Кийи», «Тойчулагъа», «Насып кел жаман», «Малкхар», «Жагы Малкхар», «Сагъышында сенсе, бил», къыратчы «Не дауа!» эм башла жырлагъа сойоп тынгылабыз.

«Илардары «Ах мой Чегем», «Вада кров» деп, барыбыз да сюйген килгилери бардыла. Ала андан ары да ашы умула эдирдедиле жырчы жашдан.

Безюланы Артурну жашы **Солтан** жырлап сыйлы башлагъанды Къарбаты-Малкхарны сыйлы артисти Амир Куповну къюлуна. Шюлту таууханлай а Москвада къырал

окуп башлап, ызы бла звукокейсёр усталыкъгъа кенгенди. Бусагъатда он жырчы, композиторча, звукокейсёрлора да белгилли.

Он жырларын сюйген жырларыбыз кёлюле. Он санда «Ата-ана», «Соймеклимни», «Мелгем», «Излемейсе», «Юч ёзен», «Ариуум», «Милетени», «Къобан жырлайды», «Багъалы къартларым», «Солдатны ахар жазмасы», «Дин къырындиле» эм дагыда башала. Тениз сахнадан айтхан экиргеде да кёлге кыйаыт тынгъаладыла.

Жаникяланы Суйфияны жашы **Элар** алгъа Нальчикде Култура-искусство коллежде хорово дирижирование ёлмюде, ызы бла

2014-2015 жылда Гран-при сауагъанды да тийишли болганды. Аны бла бирге ол философия импуланы кандидатды.

Он айттыну жырлары тынгылауучу бек сюедиле: «Балли терек», «Ийнарла», «Талуу къырк», «Ариуум», «Лейла», «Алална», «Урларкъыма сенни», «Жуужу барымын къатынга», «Танж жолурум», «Ай бла кюно», «Жуужу», «Атайла», «Анала», орус тилде «Наш Кавказ», «Моя республика», «Край родной» эм башкала. Театр сахнадан да ол иги кесек сыфат кырагъанды.

«Къарбаркъланы Магометни кызы» Зуура он жылдан жырлап башлагъанды. Нальчикде музыка шюлну, Култура эм Искусство коллежди бошап, Москвада Гне-

БИР ЖЫЛ ОЗГАНДАН СОРА

«Жангы симфониям бююнюнге дери жазгъан бирси чыгъармаларыма ушамайды»

Композитор Малккондуланы Ахмат бла ахыр ушакъындан бери жыл озганды. Он кезинде жаш фахмуру чыгъармачылыгъында бир къауам жангы композицияла жаратылгандыла. Дагыда Ахмат Л.В. Собинини режиссура-творчарыны энтда да бир диплому къолю болганды. Бу жол жаш фахмуу «Ассистентура – стажировка по классу композиции» – ыз бла билим алганды. Маргъа уа ол бизи жангы симфония жазганы бла къуандыргъанды.

«Бир къауам кюн алгъа окума мени толпу сезалай эдим бу чыгъарманы къадары кылаал болгучун. Ол жылна бла полкада, буюсу да басып, атылып къырагъа да болупкъ эди. Алай, насыпма, илхам келгенде, мени аны ахырна жетдирип, бошаргъа таукул болдум.

Энди уа, тюз биринчи кереде, ноталарым музикактаны алларанды турдукларына къуанам. Концерт залда оркестрини репетициясы башлангъан, адамла да аны эшитими аныч, сейирсини къараларын ашыгъп сакътайма.

Жангы симфония оюсонден а жалаңда он мени башка чыгъармаларыма аз да ушамагъанын айтыргъа болукчума. Кюночюлюк по бла ол алгынчыларымында кыаыда да айырмалыды» – деп билдирген эди ол кёл болмай социальны сетельни биринде.

Алай бла биз Ахматка селешти, симфонияны оюсонден бир къауам сорунуларыбызга жууап беририн тилгенбю. Ол, хар заманда, ушакъгъа ачыкъларын кёрюптгенди.

анма. Ол 4 кесекден кыраллады. Анда классикалы сонаталы аллегроу ызылары бардыла. Бу форма музикада келг жайлыгъан эм кыралганды. Он торлю-торлю, бир жерге ушамагъан материалны иги кесек заманын ичиде бирикдир оюп береди. Бу симфонияда он 30 минуттан артыкъ заманын алды.

Жангындан бир жерге кыйаханды да ол себепден болганды. Айтханымыча, чыгъарма 4 кесекден кыраллады. Аланы хар бирини да кесини магыана эм драма эчкиликлери барды. Ала дагы даулу кезиле уа ахырында бир бирлерине кошулуп, аламат финал кырадыла. Мени кёз кырамын, финал кесеге сейир, жергиб болганды. Кёрюрсоз кесик.

– Макъамланды, омега деп кёк кен маталлы битимге айтадыла. Бу аны саялганымыз сынтау неведи?

– Омельаны оюсонден кёл сейир

таурула жорюйюне. Сёз ючюн, аны тюбюнде эчи жыл къамаларын бир жаны салып, дерт тутмагъанларын айтхандыла. Дагыда аны къатына жангълан кызы бла жаш бир бирлерине оюлганды. Бурингуну Англида аны тюбюнде сюелген адамла бир юйюрлю болукчарына ийначы бек къаты эди.

Аны айтханым, бу терек бла аны жашуда тобий тургъан торлю-торлю даулаша, тюрлюше, соймеклик дегенча терен сезимле байламлыдыла. Мен да кесими симфониям ол затланы барда да эседе тут, алай жазгъанма. Айтханымыча, он мени бююнюнге дери жазылгъан бир торлю чыгъарма да ушамайды.

– Жангы симфониягъа сен не зат кёлденгергенди?

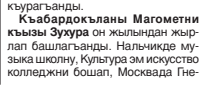
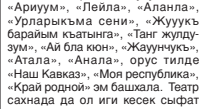
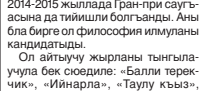
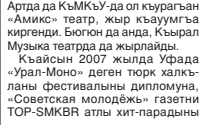
– Артыкъ ол, бу деп, айтталлыкъ тюлюмле. Алай биринчи премьерасындан сора консерваторияны фойесинде Повольжани камералы оркестрини дирижёр Михаил Мисюковны бла тобешенибюде, ол: «Жазы энтда да бирини биз согъарчы», – деп тилеген эди. Берген сёзюме не болургъа тошуду.

– Жангы бир заман жазгъанса?

– Толу жыл ётмегенди. Дагында ани кезинде кезиле кыйаыт тургъанымы эсе аспакъ, кёл заман къорхатма деп айттайма.

– Премьера къачангъа белгилениди эм кыаыда болукчуду? – Бир айла деп турама. Саратовта.

– Макъамланды тиз билуиде хуеринг улу болганына барыбы да тошюнгенбиз. Алайды да, сакълайбыз ол кюно. ТАПАСХАХЛАНЫ АМИНАТ.

музыканы дунясында кесини эчки жарыкъ жол ызы барды. Он он жылдан артыкны «Ас-Алпана» жыр къуунда жырлагъанды. Ала 2008 жылда Башкортостанда Урал моно эршишуде биринчи жерге чыгъгандыла.

Ислам «Лейла», «Адамлагъа алгыш тилекле», «Малкхары», «Жаша, халкъым», «Ийнарла», «Сен кёрмеген кюнонде», «Тайлош», дагыда кёл аруу жыр айтады. Бусагъатда он жыр жаздыргъан аар аныч, анда коршеди.

Заникяланы Сарбинини жашы **Марат** Птигорскде Къырал лингвистика институтда окугъанды. Бол

Жоралапа

Ата журтка сойлектир чачкылау, анга атап, бек ариу жыларын тагыму малкар поэзиясы бөлгөнүн кылады. Ала - халк чыгармачылыгында, шайыр Казимден дерс алган төло, аланы ызырын тартып келгенде да, тууган жерибизин юсюнден айта, кысатты тизгинлерине жорек жылыуларын, талпынууларын, таукеликтерин, келир кюннө ийнанууларынды да кысхандыла.

Улуу ыразылык туудурган тизгинле

КҮЛИЙЛАНЫ КЪАЙСЫН

ТУУГАН ЖЕРИМЕ АЙТАМ (позмадан юзюк)

Кишилик, бекликин, Койлери бирдеэле	Малкарымда, Жерлерде эрликчи, Эчпелде, туудула тауларымка.	Булупта, чинара көрөне онда, Ангилдык юсюнде бар да жерин	Насып тобалам, Жеримсиз кыялында
Балык кууш усунда тургандай, Турус, Малкар, чыгып кыялыга, Туула, байрам этере жыйылгандай, Карап башыма бөлгөнүмдө алапка.	Малкарымда, Жерлерде эрликчи, Эчпелде, туудула тауларымка.	Булупта, чинара көрөне онда, Ангилдык юсюнде бар да жерин	Насып тобалам, Жеримсиз кыялында
Буу өкөрөн, жугутуу мойноз тауш Бирге кыюулардай, жерин, сенде, Биченликке, Гокка хаша, апчак, таш – Бары да кышат тарпа ичтеринде.	Малкарымда, Жерлерде эрликчи, Эчпелде, туудула тауларымка.	Булупта, чинара көрөне онда, Ангилдык юсюнде бар да жерин	Насып тобалам, Жеримсиз кыялында
Башы көрөмөгө кысыр кыяда Назик нарчакыла, кеге кыуанча.	Малкарымда, Жерлерде эрликчи, Эчпелде, туудула тауларымка.	Булупта, чинара көрөне онда, Ангилдык юсюнде бар да жерин	Насып тобалам, Жеримсиз кыялында
Кызыл чөчөккө, жиптинче, жана.	Малкарымда, Жерлерде эрликчи, Эчпелде, туудула тауларымка.	Булупта, чинара көрөне онда, Ангилдык юсюнде бар да жерин	Насып тобалам, Жеримсиз кыялында

МУКАРНЫ КЪАЙСЫН ТУБЕИЛАНЫ

МУКАРНЫ КЪАЙСЫН ТУБЕИЛАНЫ

1987 жылдан бери университетте урунады. Ол ары малкар тил бөла адабият кафедрала лаборант болуп барып, тамата преподавательге дерс өсөндө. 1999 жылда Светлана «Малкар адабиятла повесть жанры айнуу» деген темага кандидат диссертациясын кыорууларда.

2008 жылда аны «Шимал Кавказын халкларынын адабиятырла бла фольклорлары» деген кафедрала кенорендиге. Ол анда 2009-2014 жылдада лаборант болуп тургандай. 2010 жылда КЪМКЪУ-да Отарлары

рагылгандай – узунтуру ючюжю бла жарым метр болган «Къаисынга жаз атлам» атты хуна ишленгенди. Анда, поэтика юсюнде халктын да бичириги, тауш жашалыны сюеп калагандай өмюрлөдө унутулмазлык, бизни тарыхымызга кирген хунаны. Ма аллай жан сауга этерди малкарлары жаз милетине.

Тутулануу Хадис бодургуян жетишимлери ючюн «За трудовую доблесть» (1981), «70 лет Вооруженных сил СССР» (1987) мадалгалла, Михаил Лермонтову, Исмайлы Крымшахалову, Алим Кешковуну (2014) да мадалгалларына, Комсомолу Ара комитетини, КЪМР-де Федерал налож службасы республиканын Парламентини, башха ведомстволарны да сылыма махтау кагытларына тийишли болгандай. Россиянин Федерал налож службасы уа анга бир неча керо ырызалак кагытлары айгенди.

КЪабарты-Малкарны кылулукчусу, КЪМКЪУ-да Отарлары Керим аты маданият араны таматасы Тебердианы

алдырды жибегенлеринде, ала бу араны ишине бийик багыз бичендиде. Бу таматасына бардырдын фестивалыга, башха тобушулмеге да Шимал Кавказын кыайсы республикасында да кыатышдыла конкыкыла. Жыл сайын ол, малкар халктын Шуштуу тарыхына, жангаруу кыуанчына да атап, студентини таматала бла тобуштериде.

Ол жетишимлери ючюн КЪМР-ни Парламентини ырызалак кагыттыла. 2014 жылда Союз бардыр ХХІ Къаиз олимпиада оюнланы да да ХІ Паралимпиада оюнланы майдалына эма Махтау кагытына, башха биригилени, учурденчяланы да ырызалакларына тийишли болгандай.

ЮЛГЮЛЮЛЮК

ЖУРТУМ, ЖАМАУАТЫМ ДЕП, ЖЮРЕКЛЕРИ ОГЪУР ЖУМУШЛАГЪА ТАРТЫНЫП ЖАШАЙДЫЛА

Тутулануу Инерини жашы

Хадис, «Къаисынга жооз атлам» атты тарых эсептерме-лени эмда маданиятыбызны сакылауда болушлук этиу жаны бөла ишлене фонду ди-ректору, соророндон кыайтан-дан сора Огъары Малкарда тууган төлоденди. Ол анда КЪМКЪУ-ну тарых-филология факультетини тарых бөлөмөн боштургандай. Артадаж анда экономикасте да окугундан. Кесин студент заманында ок-е-ктени кыурагандай.

Аны башламчылыгы бла дундида бир жерде да кыайтарылмаган проект жа-маларына кыурагандай.

Хар бир халктын да оны тил байлыгын, тин хозасын

да сакылауду, оны маданият жолларында этилген ити иштерин төлоден төлоде баргын ардыма бошлады.

Бизде да бардыла айыл миллет жумушлары башларында тургыла. Алагык оюн сайым махтау айтылмас да, бодурган ишлери бла халкларына таза жюрекпен маганыла, керекли кыулулук этенерин көрпозтөйлөй турдыла.

Муктарыны кызын Тубеиланы

Светлананы аты халкыбызда бийик даража бла айтылды. Анга сылтау да барды. Ол Анжиянда тууганды. КЪМКЪУ-да филология факультетини орус-малкар бөлөмөн боштургандай.

Жамауатын эсинде болуп

бу ара ишин «Анамы бесик жыры» деген фестивалды башлаганы. Ол ити белги эди. Бизде да тууган халктын «Малкар халктын жигитлик нарт эпосу», «Нарт Дебеттин тудуктары», «Къарачай-Малкар тюр адетте» баргандыла. Светлана башчылык этен маданият араны «Халк оюнлау деген республикалы конкурсу улуу байрамга айланганды.

Аппайланы Мустафаны

Къаиз аты маданият фонду дидурду. Ол Булупта тууганды. Нальчикде педагогика училищеге, ызы бла КЪМКЪУ-да филология факультетини орус-малкар бөлөмөндо окугундай. Уруну юлөң педагогика училищеге ора 1981 жылда уугуян агини школда аны тилден дерс башлагандай. Бир кыуум жылы Нальчике жыйырма төртюнчю школда да ишленгенди. Артау аны педагогика училищеге устаз этип чакыргандыла. Ол анда ити кесек заманын урунгандай.

Тутулануу Инерини жашы

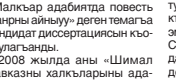
уна ити жаны бла көрпозтөндө «факультетини «Комсомол проекторун» таматасы, «Коммунар» студент кыурулуш отрядны командир да болганды.

Уруну жоупун Нальчикде Станозаводда комсомол секретаре болуп башлаганды. Ленин району оператив комсомол отрядны комиссары болуп да турганды. Ажер кыулулук тогтургуча кеткенде, анда да аны саясат жаны бла ротаны командирини орунбасарыны кылулукчу салгандыла.

Тутулануу Инерини жашы

Андан кыайтхандын сора Хадис бир кесени шахарда КПСС-ни Октябрь райкомунда ишленгенди. 1989 жылда «Ныгыш» деген жамауат биригюно кыураганды. Анда алгач таматга, ызы бла башчыны экинчиси болуп тургандай, 1990-2013 жылдада Нальчикде налож службала баш инспектор болуп ишленгенди. Бусагытта аны мели фирма ачып, анда адамдалага налож, финансыда жаны бла кыатышланы тюз жарашдырыгга болушды.

Тутулануу Инерини жашы

Уадис халкыбызны ырызалактын жамауат иши бла тапханды. Ол анга сауыгара «Ата Журтум Малкырым», «Ата Журтум Халым-Бызын», «Черк аууноу оски аллеринде автопробег», «Нарт оюнла», «Къулийланы Къаисын аты окуулук», «Алтын кыял», «Жаргала кыбуу», «Мамырлык, кыуанч сизге, саулал» дегенча, халкыбызны шагвалгытын сакылауду фестивалы про-

МУКАБЪУЛЛАНЫ Танзилья

МЕНИ ХАЛКЫМ

Бизде да от тыргызын Бу мадорлык халкым Бели жокуду, тойлоодо, Бине башаюу хакамы.

Ююн таш баскан шоудан Жерде таш ашкыларай, Тургунда сен таш шаа, Тилегизе ушакыларай.

Кыяладан атыла Халкымын жигитери, Анда жияклардай, Тарыха ош сагетери.

Анда да адамлыкны Аткай кылаптын халкым, Көлдө, батмакыла Дабыл кылаптын халкымы!

Аманын да ариулай, Акш этпалан халкым, Таш жоулуа тобондон Саулал атпалан халкым!

Ташпада терек багча Чакыдыр билген халкым, Жюрек жараларын да Буюркура билген халкым.

Такыйгызын тас этмей Егуде билген халкым, Буушууу, кыуанчы да Көпөрө билген халкым.

Тили тутулганда да, Жонидан тил ачылган, Жардан салынгандар да, Жардан кетпей кылаптыган.

Ташы да жумуштаран

Хунери, жигер халкым, Санга жыуш атасын, Елюмыт торуу отум.

Андон сору не керек?! Не жакынуу аттын! Жардан – сени биргенге, Ошурулу, хапал халкымы!

МОКЪАЛЛАНЫ Магомед

ДУНИЯ КЪУАНЧЫМ

Не кеп койдоу шондон муртабыл!

Казимча, мен да кзылар эдим айда, Сууга термиле, кым суулук кылаптыда.

Нада он болуп эдим, сууп кызга, Былай келмесем, жетмесем Малкарым.

Жол очында да, Тозлок берип, Мен жияп кыздын, көрпоз жерибизин.

Мана кзылар, сейир эрлерде бирле – Ююкоз, жерксиз кыагымына өмюрде.

Малкарым, сен – дуня кууанчыма! Кошом! Сенигач, сана халапын көлөм.

Санагач, сана халапын көлөм. Санагач, сана халапын көлөм.

Жел суурду кеп ашын уутуугу.

Суудан да очн эди сөндөн кенде. Елюм невен акулму жерге кайдыр!

Не кеп обанды да минген атыбыз,

СОЗАЙЛАНЫ Ахмет

КЕЧПОНЧЮК ЭСИМЕ ЭНТА ТЮШГЕНДЕ

Кыргыз эли Көгетти, Топла эди келетин. Тюрлөнгө а кенг эди, Жауронго тенг эди.

Таууну ити көрдонд, Халалымын беринг. Топла эди келетин. Гырхылымын а дединг.

Мында тамыр сал дединг, Менде жашап кыл дединг.

«Сау бол» – дедик Кыргызга, Ана-Тоого, жерине. Аллах игилик берсин Халал жоректерине!

Бизин уа өмюрлөдө, Ез жерибиз бар эди. Журтубузга кыайтмасык, Жашуу бизге тар эди.

Бизге уа от жапыбыз, Топлабыз керек эди. Кеси керине не Башыбыз керек эди.

Къайдык. Энди чыгады Ожкыладан топтон да. Биз келетин Иркин туу Жерибиз!

Кече-кюнд да Аллах жанын жаклысын, Бу байлыкны кылар коңдон сокмасын!

МАММЕЛЛАНЫ Ибрагим

СЕН БАРСА ДА

Сойген жерин, сен барса да, Жюрегим жаракды мени, Узак жердеде ашакшы, Изилеп да турганма сени.

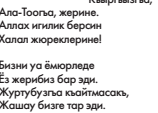
Мен кеп жерлени киргенме, Кеп кызын жол жюргөнгөмө, Елюме кызожу совиелп, Душман бла сермешкенге.

Узакылда көп кыйынлык Синап, мууда да болгонма. Сойген жерин, сен барса да, Барында да кыулулганма.

Сойген жерин, сен барса да, Жюрегим жаракды мени, Узак жердеде ашакшы, Изилеп да турганма сени.

Мен кеп жерлени киргенме, Кеп кызын жол жюргөнгөмө, Елюме кызожу совиелп, Душман бла сермешкенге.

Узакылда көп кыйынлык Синап, мууда да болгонма. Сойген жерин, сен барса да, Барында да кыулулганма.

«Сау бол» – дедик Кыргызга, Ана-Тоого, жерине.

ТАБАКЪСОЙЛАНЫ Мухтар

ЖАННЕТ ЮЙО – ТУУГАН ЖЕРИБИЗ

«Долан», «Тепенан», Биш Тоу элти сыймыгын суу дуня – Дулет, Кызден, Ауал, Астап, Элия.

Бу байлыкмы жоккуду Къаисынча-чи – Алтын Хардар, Умай бийне, Ашкерги, Папай, Ажам, Саумен, Хымчык, Гылан – Куулансон да – ма бу байлыкку куулан.

Нарт тауруула: Алтын Дебет, Сатанай, ...

«Непизбаргыз» бирин кыой да, бирин айт. Хунерин да, факхуну да кыласын Көрдөр эди деген – келсин, кырасан.

Той-оюнд да, жыр-төспөдү да, Тобиллыкчы – Малкар Голлу чомартын.

Алапаланы Алан этте – Тимбизди, Улуу Тейри, ариу Ана Тимбизди.

Халкыбыздын бириктирген төрбюз – Байлыгыбыз – жаннет юйо – Жерибиз!

Кече-кюнд да Аллах жанын жаклысын, Бу байлыкны кылар коңдон сокмасын!

ЮЙРЕТИУ

Насып намсылы юйорно жоккылайды

Мени бюгонню жигитим лашуктары Аксайланы Къубаидини кызын Къаракызылар Фатиманы. Ол беш сабий бодурген таулу оналадан бирди. Баш нес Къаракызыланы Ахматын жашы Мусса бла ала бир юйор кыурап жашаганын 22 жыл болады. Фатима юйорде жангыз сабий болуп өсгөнликте, эр кишини уа 13 этти бла кыргандысын бар эди. Аланы асламы бюгонлюккө да Кыргызда жашайдыла. Мусса бла эки кыргындысы берн келип юйөрлөнгөнүндө. Фатима бла уа аны 90-жылынын ахырында Лашуктада жашаган жуукарлары танышдырган эдиле.

Къаракызыланы юйор элде сыйлы жюргөнөндөн бирди. Тамата кызылары Жанеурат бюгонлюккө КЪМКЪУ-ну математика факультетини студентиди. Сафийт а школу бийыл «алтынга» бошпал, медицина колледжини фармацевтика бөлөмюнде окугунду. Жамыла, Алий жамуулар да Муссага аны Хаджимурат а алысын шомулталыла.

Фатима Лашукта эни сабий садында ишленди. Мусса да жазда республикадан тышана кетип, ишлен кытайтады. Кызыда уа юйге, малга кыарай келгенди. Аны бла бирге эки жашы да эр киши кой жумушлагга келерин жарашдыра өсөдиле.

Абаданланы, ата-ананы сылык керкуу бу юйорде дак баш жоруктадан бирлери-диде. «Хар сабий да гитчелигиден юйорде нени кёрсе, аны жашауга кез кырамы да анга керо кыурагалды. Ата-эни бля анысы бир бирлери-диде сый, хурмет эти эсепте, аны эсеминде да ол кыралыкты. Юйде кыарт бар эсе уа, ол затка энци эс бөлорте керекди. Сайылыте нени да тап аныла-та билгенди. Юйор жашууда салып, айтынганы алпыкыдыла», - дедиди Фатима.

Бизин миллетте «Намыс болмагыз жерде насып да болмаз» деп бодшан айтылганды. Юйор жашууда эр ол бек магыналы кесекди. Эр бла келиме бир бирлери айтышканын ашче, керек ке-зиде эсе да жута билирге керекдиде. Сора алларындыгы сабийла да абадан болуп, келсери юйор кырасала, кер-

Мени бюгонню жигитим лашуктары Аксайланы Къубаидини кызын Къаракызылар Фатиманы. Ол беш сабий бодурген таулу оналадан бирди. Баш нес Къаракызыланы Ахматын жашы Мусса бла ала бир юйор кыурап жашаганын 22 жыл болады.

муца керо, гитчелеге тамата-ларына тынгыларга, аланы айтышканын этере юйортеге керекди. Хар юйордеча, Къаракызылар да юйортеча бла байталы келсери жорук-талыбы бюгонлюккө сабий-лу, - дедиди Фатима.

Болмай а. Талсыз кирген затыйыны алган не себептен угай дегенибин анылатур-га керошөбди эс ызы бла эрчилик бермегендигини да айтабыз. Бюгонлюккө сабий-лени несе сейилери болган-ны, телефонда, компьютерде да не залгара кыаргара өч болганыларына кез-кыулак бола тургабыз. Кеси аллы-на алай кезилени бошпал кыоругга жарамды. Хата гыянчыда кыюоп кыюмай, диплом алганына, бюгонлюккө бек кыуандады. Фатима кызы сабийле билмиле болурга керекдиде дейди.

Окулуу, жетишимли болу-ругга итенич болуп, бюгон-люккө бек керекди. Жашуу жылдан жылга тюрлене, кеси жеринги табарга уа бю-гонду кыыйнырак болган заманды шөндө, дейди ол.

Кеси жангыз сабий болуп өсгени себепли Фатима хар заманда да улуу юйорлеге бек да залгара кыаргара өч болганыларына кез-кыулак бола тургабыз. Кеси аллы-на алай кезилени бошпал кыоругга жарамды. Хата гыянчыда кыюоп кыюмай, диплом алганына, бюгонлюккө бек кыуандады. Фатима кызы сабийле билмиле болурга керекдиде дейди.

Окулуу, жетишимли болу-ругга итенич болуп, бюгон-люккө бек керекди. Жашуу жылдан жылга тюрлене, кеси жеринги табарга уа бю-гонду кыыйнырак болган заманды шөндө, дейди ол.

Кеси жангыз сабий болуп өсгени себепли Фатима хар заманда да улуу юйорлеге бек да залгара кыаргара өч болганыларына кез-кыулак бола тургабыз. Кеси аллы-на алай кезилени бошпал кыоругга жарамды. Хата гыянчыда кыюоп кыюмай, диплом алганына, бюгонлюккө бек кыуандады. Фатима кызы сабийле билмиле болурга керекдиде дейди.

Окулуу, жетишимли болу-ругга итенич болуп, бюгон-люккө бек керекди. Жашуу жылдан жылга тюрлене, кеси жеринги табарга уа бю-гонду кыыйнырак болган заманды шөндө, дейди ол.

Кеси жангыз сабий болуп өсгени себепли Фатима хар заманда да улуу юйорлеге бек да залгара кыаргара өч болганыларына кез-кыулак бола тургабыз. Кеси аллы-на алай кезилени бошпал кыоругга жарамды. Хата гыянчыда кыюоп кыюмай, диплом алганына, бюгонлюккө бек кыуандады. Фатима кызы сабийле билмиле болурга керекдиде дейди.

Окулуу, жетишимли болу-ругга итенич болуп, бюгон-люккө бек керекди. Жашуу жылдан жылга тюрлене, кеси жеринги табарга уа бю-гонду кыыйнырак болган заманды шөндө, дейди ол.

Кеси жангыз сабий болуп өсгени себепли Фатима хар заманда да улуу юйорлеге бек да залгара кыаргара өч болганыларына кез-кыулак бола тургабыз. Кеси аллы-на алай кезилени бошпал кыоругга жарамды. Хата гыянчыда кыюоп кыюмай, диплом алганына, бюгонлюккө бек кыуандады. Фатима кызы сабийле билмиле болурга керекдиде дейди.

Окулуу, жетишимли болу-ругга итенич болуп, бюгон-люккө бек керекди. Жашуу жылдан жылга тюрлене, кеси жеринги табарга уа бю-гонду кыыйнырак болган заманды шөндө, дейди ол.

Кеси жангыз сабий болуп өсгени себепли Фатима хар заманда да улуу юйорлеге бек да залгара кыаргара өч болганыларына кез-кыулак бола тургабыз. Кеси аллы-на алай кезилени бошпал кыоругга жарамды. Хата гыянчыда кыюоп кыюмай, диплом алганына, бюгонлюккө бек кыуандады. Фатима кызы сабийле билмиле болурга керекдиде дейди.

Окулуу, жетишимли болу-ругга итенич болуп, бюгон-люккө бек керекди. Жашуу жылдан жылга тюрлене, кеси жеринги табарга уа бю-гонду кыыйнырак болган заманды шөндө, дейди ол.

Кеси жангыз сабий болуп өсгени себепли Фатима хар заманда да улуу юйорлеге бек да залгара кыаргара өч болганыларына кез-кыулак бола тургабыз. Кеси аллы-на алай кезилени бошпал кыоругга жарамды. Хата гыянчыда кыюоп кыюмай, диплом алганына, бюгонлюккө бек кыуандады. Фатима кызы сабийле билмиле болурга керекдиде дейди.

Окулуу, жетишимли болу-ругга итенич болуп, бюгон-люккө бек керекди. Жашуу жылдан жылга тюрлене, кеси жеринги табарга уа бю-гонду кыыйнырак болган заманды шөндө, дейди ол.

Кеси жангыз сабий болуп өсгени себепли Фатима хар заманда да улуу юйорлеге бек да залгара кыаргара өч болганыларына кез-кыулак бола тургабыз. Кеси аллы-на алай кезилени бошпал кыоругга жарамды. Хата гыянчыда кыюоп кыюмай, диплом алганына, бюгонлюккө бек кыуандады. Фатима кызы сабийле билмиле болурга керекдиде дейди.

Окулуу, жетишимли болу-ругга итенич болуп, бюгон-люккө бек керекди. Жашуу жылдан жылга тюрлене, кеси жеринги табарга уа бю-гонду кыыйнырак болган заманды шөндө, дейди ол.

Кеси жангыз сабий болуп өсгени себепли Фатима хар заманда да улуу юйорлеге бек да залгара кыаргара өч болганыларына кез-кыулак бола тургабыз. Кеси аллы-на алай кезилени бошпал кыоругга жарамды. Хата гыянчыда кыюоп кыюмай, диплом алганына, бюгонлюккө бек кыуандады. Фатима кызы сабийле билмиле болурга керекдиде дейди.

Окулуу, жетишимли болу-ругга итенич болуп, бюгон-люккө бек керекди. Жашуу жылдан жылга тюрлене, кеси жеринги табарга уа бю-гонду кыыйнырак болган заманды шөндө, дейди ол.

Кеси жангыз сабий болуп өсгени себепли Фатима хар заманда да улуу юйорлеге бек да залгара кыаргара өч болганыларына кез-кыулак бола тургабыз. Кеси аллы-на алай кезилени бошпал кыоругга жарамды. Хата гыянчыда кыюоп кыюмай, диплом алганына, бюгонлюккө бек кыуандады. Фатима кызы сабийле билмиле болурга керекдиде дейди.

Окулуу, жетишимли болу-ругга итенич болуп, бюгон-люккө бек керекди. Жашуу жылдан жылга тюрлене, кеси жеринги табарга уа бю-гонду кыыйнырак болган заманды шөндө, дейди ол.

Кеси жангыз сабий болуп өсгени себепли Фатима хар заманда да улуу юйорлеге бек да залгара кыаргара өч болганыларына кез-кыулак бола тургабыз. Кеси аллы-на алай кезилени бошпал кыоругга жарамды. Хата гыянчыда кыюоп кыюмай, диплом алганына, бюгонлюккө бек кыуандады. Фатима кызы сабийле билмиле болурга керекдиде дейди.

Окулуу, жетишимли болу-ругга итенич болуп, бюгон-люккө бек керекди. Жашуу жылдан жылга тюрлене, кеси жеринги табарга уа бю-гонду кыыйнырак болган заманды шөндө, дейди ол.

Кеси жангыз сабий болуп өсгени себепли Фатима хар заманда да улуу юйорлеге бек да залгара кыаргара өч болганыларына кез-кыулак бола тургабыз. Кеси аллы-на алай кезилени бошпал кыоругга жарамды. Хата гыянчыда кыюоп кыюмай, диплом алганына, бюгонлюккө бек кыуандады. Фатима кызы сабийле билмиле болурга керекдиде дейди.

Окулуу, жетишимли болу-ругга итенич болуп, бюгон-люккө бек керекди. Жашуу жылдан жылга тюрлене, кеси жеринги табарга уа бю-гонду кыыйнырак болган заманды шөндө, дейди ол.

Кеси жангыз сабий болуп өсгени себепли Фатима хар заманда да улуу юйорлеге бек да залгара кыаргара өч болганыларына кез-кыулак бола тургабыз. Кеси аллы-на алай кезилени бошпал кыоругга жарамды. Хата гыянчыда кыюоп кыюмай, диплом алганына, бюгонлюккө бек кыуандады. Фатима кызы сабийле билмиле болурга керекдиде дейди.

Окулуу, жетишимли болу-ругга итенич болуп, бюгон-люккө бек керекди. Жашуу жылдан жылга тюрлене, кеси жеринги табарга уа бю-гонду кыыйнырак болган заманды шөндө, дейди ол.

Кеси жангыз сабий болуп өсгени себепли Фатима хар заманда да улуу юйорлеге бек да залгара кыаргара өч болганыларына кез-кыулак бола тургабыз. Кеси аллы-на алай кезилени бошпал кыоругга жарамды. Хата гыянчыда кыюоп кыюмай, диплом алганына, бюгонлюккө бек кыуандады. Фатима кызы сабийле билмиле болурга керекдиде дейди.

Окулуу, жетишимли болу-ругга итенич болуп, бюгон-люккө бек керекди. Жашуу жылдан жылга тюрлене, кеси жеринги табарга уа бю-гонду кыыйнырак болган заманды шөндө, дейди ол.

Кеси жангыз сабий болуп өсгени себепли Фатима хар заманда да улуу юйорлеге бек да залгара кыаргара өч болганыларына кез-кыулак бола тургабыз. Кеси аллы-на алай кезилени бошпал кыоругга жарамды. Хата гыянчыда кыюоп кыюмай, диплом алганына, бюгонлюккө бек кыуандады. Фатима кызы сабийле билмиле болурга керекдиде дейди.

Окулуу, жетишимли болу-ругга итенич болуп, бюгон-люккө бек керекди. Жашуу жылдан жылга тюрлене, кеси жеринги табарга уа бю-гонду кыыйнырак болган заманды шөндө, дейди ол.

Кеси жангыз сабий болуп өсгени себепли Фатима хар заманда да улуу юйорлеге бек да залгара кыаргара өч болганыларына кез-кыулак бола тургабыз. Кеси аллы-на алай кезилени бошпал кыоругга жарамды. Хата гыянчыда кыюоп кыюмай, диплом алганына, бюгонлюккө бек кыуандады. Фатима кы

АШ-АЗЫКЪ

«Жангы проектими жуукъ кезиуде кёрлюксюз»

Биологияда ара төлөкөнүндө, социальный сөздөдө да, аш-суу кызырлау төмөткө жоралганан көп бериле...

Аны себепти юйором коңчиосорюдө деп айталмаймы. Сен кеси а кысайсы миллетени аш-сууларын жаратас?

Дагыда Гуньарва сабилени да унутуп коймай, алгага деп жыл сайын «Мистер и мисс хозяюшка» деген конкурс бардыр...

Көптүсүн айтканда, биологияда көпте төлөкөн жатты казыр этилген ашаркылыгы айта, бинишри кызгарты сөздиле кеслерин кыраткан айналмаш неда заманларын кыратмаш ючюн...

«Ху, мен да аны ызы бла барып, алга «Кымыз»-ну малкырап тил бла литература бөлүмүн бошад...

Сабий заманыбызда башкала телевизордо жомактыгыга кыаргыга сүйгөн эселе, мен а «Омак» деген беруюно ашыгыш саклаганмы. Ма ол замандан бери мурат эте эдим уллу болганымлай, алай беруюно ашуру болукмамы деп...

Сени атам Махсыланы Руслан көп жыллыны ресубликалы телевизорда кыра оператор болуп ишеледи. Беруу кызгарты деген унут сенде андан тууган а болуруму?

«Ху, мен да аны ызы бла барып, алга «Кымыз»-ну малкырап тил бла литература бөлүмүн бошад, андан сора унут денингга барып ишлерге деп алай эди муратым. Тоз аныгалагысыз.

Сабий болган анагга кыйындыкты былай жуумуш ала, юйорю бла да кюрешери? Болушук бармыды? Кертисин айтканда, болушугум бек улуду, Алпахга шукур. Анам, кыйын анам, эгечим, кыйын кызырларым бары да керек такыйкыда табылдыла...

«Ху, мен да аны ызы бла барып, алга «Кымыз»-ну малкырап тил бла литература бөлүмүн бошад, андан сора унут денингга барып ишлерге деп алай эди муратым. Тоз аныгалагысыз.

«Сен кеси а кысайсы миллетени аш-сууларын жаратас? Кертисин айтканда, битеу миллет аш-сууларын жоронжонко союме. Нек десеиз мен чибийиси озган азыкыланма бек жаратанам. Аны себепти аны аш-суу башкаладан эсе кырашарды жоргоду?...

«Сен тыш кыралдага терк-терк бола тураса. Анда кыонка юйорю сайлаган кезиуде ашханасыа эчи эс белемеис? Беймей а. Бек биринчиден анга бурмаш эсе. Не омак, не сейришри да болсун, аш-суун жаратсам, бир такыйкы да тураллык тойлукле алайда. Ага артык эс бөлмегенге да болура, алай мени излемши а жылдан жылга торленимемем.

«Сен тыш кыралдага терк-терк бола тураса. Анда кыонка юйорю сайлаган кезиуде ашханасыа эчи эс белемеис? Беймей а. Бек биринчиден анга бурмаш эсе. Не омак, не сейришри да болсун, аш-суун жаратсам, бир такыйкы да тураллык тойлукле алайда. Ага артык эс бөлмегенге да болура, алай мени излемши а жылдан жылга торленимемем.

«Сен тыш кыралдага терк-терк бола тураса. Анда кыонка юйорю сайлаган кезиуде ашханасыа эчи эс белемеис? Беймей а. Бек биринчиден анга бурмаш эсе. Не омак, не сейришри да болсун, аш-суун жаратсам, бир такыйкы да тураллык тойлукле алайда. Ага артык эс бөлмегенге да болура, алай мени излемши а жылдан жылга торленимемем.

«Сен тыш кыралдага терк-терк бола тураса. Анда кыонка юйорю сайлаган кезиуде ашханасыа эчи эс белемеис? Беймей а. Бек биринчиден анга бурмаш эсе. Не омак, не сейришри да болсун, аш-суун жаратсам, бир такыйкы да тураллык тойлукле алайда. Ага артык эс бөлмегенге да болура, алай мени излемши а жылдан жылга торленимемем.

«Сен тыш кыралдага терк-терк бола тураса. Анда кыонка юйорю сайлаган кезиуде ашханасыа эчи эс белемеис? Беймей а. Бек биринчиден анга бурмаш эсе. Не омак, не сейришри да болсун, аш-суун жаратсам, бир такыйкы да тураллык тойлукле алайда. Ага артык эс бөлмегенге да болура, алай мени излемши а жылдан жылга торленимемем.

Тойларыбыз

Мен юм эткенден, тойлайны союеген адам болмаш. Озган жыл кыйыннырак, көптуйгылча туудурган жыл болган эсе да, юйорю кырау а токтанганды. Болсада, 2019 жыл бек тегилишдиригенде, алапы саны иги да азыганды...

Шендо ю? Не белегим, жууклык кыалмаганданмы огесе кызыла омактыкыны сайлаганданмы, аспамысы кафеleden чыгадыла. Сора андан а эки жаны да жай бол тегилдиригенде, алапы саны иги да азыганды...

Миллет энчилкерибизни ачыклаган адетлерибизни сансызларга жараймыгы?

Кыалай-алай болса да, миллетибизде көпте жашуу нөгөрленин табыт, тойла бардыргандыла. Ол кыуанча торлю-торлю өгендиле: бирле юйолернде, улур арбаларында кырап, экинчирине уа төреге кирген ресторандала.

«Кыалай-алай болса да, миллетибизде көпте жашуу нөгөрленин табыт, тойла бардыргандыла. Ол кыуанча торлю-торлю өгендиле: бирле юйолернде, улур арбаларында кырап, экинчирине уа төреге кирген ресторандала.

«Кыалай-алай болса да, миллетибизде көпте жашуу нөгөрленин табыт, тойла бардыргандыла. Ол кыуанча торлю-торлю өгендиле: бирле юйолернде, улур арбаларында кырап, экинчирине уа төреге кирген ресторандала.

«Кыалай-алай болса да, миллетибизде көпте жашуу нөгөрленин табыт, тойла бардыргандыла. Ол кыуанча торлю-торлю өгендиле: бирле юйолернде, улур арбаларында кырап, экинчирине уа төреге кирген ресторандала.

«Кыалай-алай болса да, миллетибизде көпте жашуу нөгөрленин табыт, тойла бардыргандыла. Ол кыуанча торлю-торлю өгендиле: бирле юйолернде, улур арбаларында кырап, экинчирине уа төреге кирген ресторандала.

«Кыалай-алай болса да, миллетибизде көпте жашуу нөгөрленин табыт, тойла бардыргандыла. Ол кыуанча торлю-торлю өгендиле: бирле юйолернде, улур арбаларында кырап, экинчирине уа төреге кирген ресторандала.

«Кыалай-алай болса да, миллетибизде көпте жашуу нөгөрленин табыт, тойла бардыргандыла. Ол кыуанча торлю-торлю өгендиле: бирле юйолернде, улур арбаларында кырап, экинчирине уа төреге кирген ресторандала.

«Кыалай-алай болса да, миллетибизде көпте жашуу нөгөрленин табыт, тойла бардыргандыла. Ол кыуанча торлю-торлю өгендиле: бирле юйолернде, улур арбаларында кырап, экинчирине уа төреге кирген ресторандала.

«Кыалай-алай болса да, миллетибизде көпте жашуу нөгөрленин табыт, тойла бардыргандыла. Ол кыуанча торлю-торлю өгендиле: бирле юйолернде, улур арбаларында кырап, экинчирине уа төреге кирген ресторандала.

«Кыалай-алай болса да, миллетибизде көпте жашуу нөгөрленин табыт, тойла бардыргандыла. Ол кыуанча торлю-торлю өгендиле: бирле юйолернде, улур арбаларында кырап, экинчирине уа төреге кирген ресторандала.

«Кыалай-алай болса да, миллетибизде көпте жашуу нөгөрленин табыт, тойла бардыргандыла. Ол кыуанча торлю-торлю өгендиле: бирле юйолернде, улур арбаларында кырап, экинчирине уа төреге кирген ресторандала.

«Кыалай-алай болса да, миллетибизде көпте жашуу нөгөрленин табыт, тойла бардыргандыла. Ол кыуанча торлю-торлю өгендиле: бирле юйолернде, улур арбаларында кырап, экинчирине уа төреге кирген ресторандала.

СПОРТ

Кючлюк, усталык, мураланы, махтаулук

Спортну кыайсы торлюсю да адмдан кыеруу, заман, итинуюк излейди. Ол аны жүркерли бла берилгенле уллу жетишмиле, белгилик бла саугалагыды, аны бла бирге уа чып тоюшу бла да кюркюулуду. Алай миллетибиз этгору, тире, салган муратлары алжасуз барган улалары, кызылар бла байды. Байрамыбызга аталган номерде алапы талайны юсонден сагынаймык.

Кючлюк бла спортну айнытууга этген уллу кючюмчулугу. Олимпияда оюнда бийик кюркюулери ючюн «Аз» журтун алында жетишмилер ючюн ордени экинчи даражасы майдалы бла саугаланганды.

Хорламлары бла дайым белгилеи гегефер Туменяны Альберт кыуандырады. Спорт бла айдарады. ММА-да тренери уа атысы Туменяны Хусейнди. Мында көп кере алчы болгынындан сора анагга UFC-де эс бурдалы, аны чегинде биринчи серишрин Туменю улур Бразилинда Индымар айдарады.

Аланияны адоодон ачык чемпионатында, төрт сериштен ючюн болжандан алга хорламла болушук чыккан керер алгында. Ингуштында СКФО-ну адоодон чемпионатында, декабери биринчи жарымында уа Нальчикде самбодан округ даражасы эришуде хорлагы.

2015 жылдан бери Россейни чемпионаттарында, Иван Поддубный мемориалында алчы жерге дамы чыккындай турды. Европалык халкы аралы, дуня даражасы эришуде хорлаганлары санына кирмей кылаймыды.

2014 жылда кыраындыша Энамскийли атына шюрютен спорт шюлгага жерги атлетикадан секцияга спорт башлаганды. Жарауу биринчи чемпионатында туушуда, ол домкырагында итинуюк да эчи болганды. Аны ючюн кыдалып кюрешени уа көп жетишмиле келтиргенди - 18 жылдына Амина Россейни спорту устасыды.

Белгилеи штангачи Аккайлары Хажж-Мурат, ауур атлетика бла

Ростовда жашайды, 2016 жылда Ростов областыны ауур атлетикадан Федерациясыны президенти айырылганды. Тырынауу гегефер Заур Курмагомедов Лондонда Олимпияда

Дуняны көп торлю шахарларда болушук, Жамболат беринчи болушук чыккан керер алгыда, аууруу багылады. Адамлада уа маганалы шартлага кертичкили, кэзбау этмей, бир бирден фаида тошерин алымы, таза жореден шукулук жорите болуно сагыды.

Алгы чегенди. Тыш кыраллы командианы санында дуняны чемпионатында экинчи жерги алгында. Россейни бытыргын чемпионатында Исмайыл экинчи жерге чыкканды, континентле аралы кубокка биринчи болганды.

кюреше, 2004 эм 2008 жылдагы Олимпияда оюнда кючлюк эм доммак майдаланы кытханды. 2011 жылда дуняны чемпионатында хорлап, «World Weightlifting» журналы сайлау бла дуняны эм иги ауур атлетикине саналганды. Хажж-Мурат физкультураны эм спортну айнытууга салган уллу кыяны, болдогун бийик жетишмилер ючюн «За заслуги перед Отечеством» ордени биринчи эм экинчи даражасы майдалары бла саугаланганды.

«Биологияда эришуде кыатмаша да, спорт бла кюрешени аны жашуу жоругучуа кыалганды. Ол иги кесек заманы да оюндан доммак призууду, Россейни грек-рим туушудан эки көрө чемпионуду, дуняны эм Европаны чемпионаттарыны тайа көрө призууду.

«Биологияда эришуде кыатмаша да, спорт бла кюрешени аны жашуу жоругучуа кыалганды. Ол иги кесек заманы да оюндан доммак призууду, Россейни грек-рим туушудан эки көрө чемпионуду, дуняны эм Европаны чемпионаттарыны тайа көрө призууду.

«Биологияда эришуде кыатмаша да, спорт бла кюрешени аны жашуу жоругучуа кыалганды. Ол иги кесек заманы да оюндан доммак призууду, Россейни грек-рим туушудан эки көрө чемпионуду, дуняны эм Европаны чемпионаттарыны тайа көрө призууду.

«Биологияда эришуде кыатмаша да, спорт бла кюрешени аны жашуу жоругучуа кыалганды. Ол иги кесек заманы да оюндан доммак призууду, Россейни грек-рим туушудан эки көрө чемпионуду, дуняны эм Европаны чемпионаттарыны тайа көрө призууду.

«Биологияда эришуде кыатмаша да, спорт бла кюрешени аны жашуу жоругучуа кыалганды. Ол иги кесек заманы да оюндан доммак призууду, Россейни грек-рим туушудан эки көрө чемпионуду, дуняны эм Европаны чемпионаттарыны тайа көрө призууду.

«Биологияда эришуде кыатмаша да, спорт бла кюрешени аны жашуу жоругучуа кыалганды. Ол иги кесек заманы да оюндан доммак призууду, Россейни грек-рим туушудан эки көрө чемпионуду, дуняны эм Европаны чемпионаттарыны тайа көрө призууду.

УЧРЕДИТЕЛЪЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЪВСТВОСУ. Баш редактор АТТАЛАНЫ ЖАМАТ. РЕДАКЦИЯНЫН ТЕЛЕФОНЫ: 42-63-01. РЕДАКЦИЯНЫН АДРЕСИ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЪВСТВОСУ.